

ΠΩΣ ΘΑ ΠΕΡΑΣΕΙ ΤΟ ΤΡΕΝΟ ΑΠ' ΤΗΝ ΠΑΤΡΑ; Διεθνής πανεπιστημιακή συνεργασία προκρίνει την επιφανειακή διέλευση

CODE PATRAS - Rail & City, A Test Planning Process for Patras, T.Papamichail

Σε εξέλιξη βρίσκονται τον τελευταίο καιρό σημαντικές διαδικασίες που αφορούν στη σιδηροδρομική **σύνδεση** του νέου λιμανιού με την πόλη και το υφιστάμενο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών. Οι εργολαβίες από το Κιάτο μέχρι τον Ψαθόπυργο είναι σε στάδιο υλοποίησης, ενώ στην τελική φάση δημοπράτησης είναι και το κομμάτι από τον Ψαθόπυργο μέχρι τον Καστελλόκαμπο. Στις αρχές του 2016 θα δημοσιοποιηθεί για διαβούλευση από τον ΟΣΕ η

προμελέτη για τη σιδηροδρομική σύνδεση του αρκτικού τομέα της πόλης με το νέο λιμάνι, έτσι ώστε να ολοκληρωθεί και να παραδοθεί στην ΕΡΓΟΣΕ το Μάρτιο του ίδιου χρόνου.

Ζητούμενο παραμένει ο τρόπος διέλευσης του τρένου από το κέντρο της πόλης. **Υπογειοποίηση, περιμετρική διέλευση ή επιφανειακή διέλευση;** Τη δική της απάντηση (επιφανειακή διέλευση) έδωσε στα μέσα του Νοέμβρη **δια-πανεπιστημιακή ομάδα καθηγη-**

τών και ανεξάρτητων μελετητών, παρουσιάζοντας σε ειδική ημερίδα το έργο CODE PATRAS «Σιδηρόδρομος και Πόλη».

Όποια λύση και αν επιλεγεί, πρέπει να είναι **οικονομικά ρεαλιστική** και να μην εμποδίζει την απρόσκοπτη **πρόσβαση** των πολιτών στο θαλάσσιο μέτωπο της πόλης.

Λεπτομέρειες για την πρόταση της διαπανεπιστημιακής συνεργασίας στις σελ 8-9.

Καταδίκη καταπατητών στα Σαμαρέικα

Άλλες πέντε καταδικαστικές αποφάσεις εκδόθηκαν πρόσφατα σε βάρος των καταπατητών της δασικής και αναδασωτέας έκτασης στα **Σαμαρέικα**, από το Διοικητικό Εφετείο Πατρών, μετά από προσφυγή της **ΟΙΚΙΠΑ** και της οργάνωσης **«Πολίτες εν δράσει»**. Οι προσφυγές αφορούσαν αυθαίρετα οικήματα στην επίμαχη περιοχή, ενώ αναμένεται η απόφαση για άλλες

τες τόσες υποθέσεις.

Συνεχίζουμε με επιμονή να υπερασπιζόμαστε τα **δημόσια αγαθά**. Να δούμε πότε θα έχουμε και τη συνδρομή της πολιτείας.

Η πολιτιστική μας εκδρομή στην Εθνική Λυρική Σκηνή Σάββατο 23 Ιανουαρίου 2016

Τη φημισμένη όπερα του Τζάκομο Πουτσίνι **«Μαντάμα Μπατερφλάι»** θα παρακολουθήσουμε στο Μέγαρο Μουσικής, το **Σάββατο 23 Ιανουαρίου 2016** από την **Εθνική Λυρική Σκηνή**. Η πρόδηλα μελωδική σύνθεση του Πουτσίνι, οι μαγικές άριες και η «τραγική» ιστορία την κατατάσσουν στις πιο δημοφιλείς όπερες παγκοσμίως.

Νωρίτερα θα επισκεφθούμε το μοναδικό βιομηχανικό μουσείο Φωταερίου στην Τεχνόπολη (Γκάζι), που αποτελεί ένα από τα λίγα σωζόμενα μνημεία βιομηχανικής κληρονομιάς της χώρας.

Πληροφορίες στο τηλ. 2610-321010. Δηλώστε **εγκαιρώς** συμμετοχή
Η ΟΙΚΟΠΑΡΕΑ ΠΑΤΡΑΣ

Με την ΟΙΚΙΠΑ στα Καλάβρυτα και το Πλανητέρο:

Προσκύνημα στην ιστορία και τη φύση!

Μια ξεχωριστή εκδρομή, σ' ένα ξεχωριστό τόπο-μνημείο ανθρώπων και φύσης, πραγματοποιήσε η οικοπαρέα, την Κυριακή 22 Νοέμβρη 2015. Ο μέχρι τότε «καλοκαιρινός» καιρός έδωσε τη θέση του την ημέρα της εκδρομής μας σ' ένα ψιλόβροχο, που δεν πτόησε όμως την παρέα μας. Οι εικόνες από τη νέα φορεσιά του καιρού ανάμικτα ωραίες.

Ξαφνικός ήλιος σ' ένα μικρό σημείο της Αιτωλοακαρνανίας, σκούρα θάλασσα, ουράνιο τόξο και ανηφορίζουμε στον φιδίσιο δρόμο προς το **Μέγα Σπήλαιο** έχοντας από τη μια μεριά τον **Χελμό** και από την άλλη το φαράγγι του **Βουραϊκού**. Πρώτη στάση τα θεόρατα βράχια, όπου στην αφιλόξενη αγκαλιά τους φωλιάζουν το εκκλησάκι του Αγίου Νικολάου και το κτήριο της Μονής. Κάηκε ή καταστράφηκε πολλές φορές. Στον προθάλαμο του πρώτου ορόφου βρίσκονται τα λείψανα 70 Αγίων και το καθολικό, που αγιογραφήθηκε το 1653. Μετά το κάψιμό του οι αγιογραφίες μοιάζουν καπνισμένα φαντάσματα! Η ατμόσφαιρα είναι απόκοσμη, φορτισμένη με την ιστορία της Μονής αιώνες τώρα.

Συνεχίζουμε το οδοιπορικό μας προς τα μαρτυρικά Καλάβρυτα. Η επίσκεψή μας στο **Μουσείο Ολοκαυτώματος**, γροθιά στο στομάχι! Δομημένο όπως η Ιστορία ορίζει, η ξενάγηση αρχίζει με την προπολεμική πολύ καλή κοινωνικοπολιτική κατάσταση της πόλης. Στη συνέχεια, στα μόνιτορ, οι ζωντανές αφηγήσεις των διασωθέντων της σφαγής μοιάζουν με ένα συνεχές κατηγορώ μιας προμελετημένης και καλά στημένης

καταστροφής των Καλαβρύτων και σφαγής των κατοίκων.

Οι 465 φωτογραφίες των εκτελεσθέντων, στον τοίχο του μουσείου στέκονται σαν «ζωντανοί» μπροστά στη θαμμένη στο πάτωμα σημαία με τον αγκυλωτό σταυρό. Τέλος στην έξοδο στον περίβολο του κτηρίου το γλυπτό με την μάνα-σύζυγο να σέρνει πάνω σε κουβέρτα το νεκρό άντρα της, για να τον θάψει, ολοκληρώνει το σκηνικό της καταστροφής.

Μια βόλτα στον πεζόδρομο της πόλης απαραίτητη, για να αλαφρώσει η ψυχή μας. Η ομορφιά του μαγευτικού **Πλανητέρου** μάς περιμένει και η οικοπαρέα μας ξεχύνεται από το λεωφορείο για ένα περίπατο **απίστευτης φθινοπωρινής ομορφιάς**. Ένα πορτοκαλί χαλί από τα πεσμένα φύλλα των πλατάνων δίπλα στον **Αροάνιο ποταμό** μοιάζει κινηματογραφικό!

Τα υπεραιωνόβια πλατάνια γίνονται οι πρώτοι υποδοχείς των νερών των πηγών, που πλούσια αναβλύζουν γύρω τους. Πιο πέρα η **ταβέρνα** μάς περιμένει, για να γευτούμε τους ντόπιους μεζέδες και ειδικά τις **πέστροφες** που παράγονται στα νερά τους. Η βροχή δυναμώνει, αλλά εμείς γεμάτοι **εικόνες και αισθήσεις** απολαμβάνουμε την καλή παρέα, το φαγητό και το χορό με τα τραγούδια από τους χορωδιακούς Γιώργο και Κώστα, τραγούδια που θα μας συνοδέψουν μέχρι την επιστροφή μας στην Πάτρα.

Πραγματικά ήταν μια μέρα «γεμάτη» φύση και ιστορία. Καλή αντάμωση στην επόμενη εξόρμησή μας.

A.T

Οι τέχνες θα μας κρατήσουν παρέα και θα αποτελέσουν μία καλή καταφυγή και το μήνα Δεκέμβριο, όπου υπάρχουν πολλές και ενδιαφέρουσες προτάσεις, στο χώρο των **εικαστικών, της μουσικής, του θεάτρου, του κινηματογράφου και του βιβλίου.**

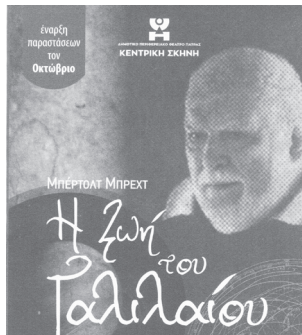
Στο χώρο των πολιτιστικών εκδηλώσεων συνεχίζεται η πολύ ενδιαφέρουσα Θεατρική κίνηση τόσο από το ΔΗΠΕΘΕ όσο και από άλλους χώρους όπως το ACT και το ΛΙΘΟΓΡΑΦΕΙΟ, όπου φιλοξενούνται και παρουσιάσεις βιβλίων, συναυλίες κ.α..

Ενδιαφέρουσα είναι και η κίνηση στο χώρο των εικαστικών με αρκετές και ενδιαφέρουσες εκθέσεις. Στον χώρο της **γκαλερί CUBE**, φιλοξενείται μέχρι τις 5 Δεκεμβρίου η έκθεση "Λυκόφως" του πατρινού εικαστικού **Ηλία Αϊδονίδη**, ενώ από την Παρασκευή 11 Δεκεμβρίου θα παρουσιαστεί η ομαδική έκθεση "μοιραζόμαστε την τέχνη...", όπου για πέμπτη συνεχόμενη χρονιά, συναντώνται εικαστικοί, παλαιοί και νέοι συνεργάτες της, που συνειδητά πιστεύουν ότι η τέχνη απευθύνεται σε όλους και θεωρούν εξίσου σημαντικά τόσο την οικειοποίησή της, όσο και τη δυνατότητα απόκτησης ενός έργου τέχνης από τον καθένα. Το αποτέλεσμα της συνάντησης αυτής είναι πρωτότυπα έργα (ζωγραφική, φωτογραφία, κατασκευές) μικρών διαστάσεων σε συμβολικές τιμές, τα οποία θα μπορεί κανείς να παραλάβει άμεσα και θα ανανεώνονται σε όλη τη διάρκεια της έκθεσης.

Στη Δημοτική Πινακοθήκη της πόλης συνεχίζεται η πολύ ενδιαφέρουσα έκ-

θεση με έργα από τη συλλογή του Δήμου Πατρέων, ενώ στο Αρχαιολογικό Μουσείο παρουσιάζεται η έκθεση "Η των Πατρέων σε Πόλις. Η Πάτρα του Αποστόλου Ανδρέα από την έλευσή του έως την επιστροφή της κάρας", που πραγματοποιείται στα πλαίσια των Πρωτοκλητείων σε συνεργασία με την Ιερά Μητρόπολη Πατρών.

Η θεατρική δραστηριότητα αναμένεται να είναι πλούσια και αυτόν το χειμώνα, με το ΔΗΠΕΘΕ και τις άλλες σκηνές να ετοιμάζουν πολλά και ενδιαφέροντα. Στην κεντρική σκηνή του ΔΗΠΕΘΕ ανεβαίνει **"Η ζωή του Γαλιλαίου"**

του **Μπέρτολτ Μπρέχτ**, σε μετάφραση του Οδυσσέα Νικάκη, σκηνοθεσία του Κώστα Καζάκου, σκηνικά - κουστούμια της Θάλειας Ιστικοπούλου, μουσική Διονύση Τσακνή και επιμέλεια κίνησης Μάρως Γαλάνη. Στο ρόλο του Γαλιλαίου ο Κώστας Καζάκος, ενώ στους υπόλοιπους ρόλους εμφανίζονται οι Διονύσης Βούλτσος, Ηλίας Γιαννάκης, Φάνης Δίπλας, Ανδρέας Θανασούλας, Δημήτρης Καλαντζής, Σπύρος Κουβαρδάς, Γιώργος Μάρκου, Πέτρα Μαυρίδη, Γεράσιμος Ντάβαρης, Θανάσης Σαράντος και Δωροθέα Στεργιώτη.

Στο πλαίσιο του Άρματος Θέσπιδος θα περιοδεύσει σε όλη την Αχαΐα η παρά-

σταση "Ελιξίριον Τσέχωφ", σε μετάφραση Λυκούργου Καλλέργη, σκηνοθεσία Χρήστου Στρέπκου και σκηνικά - κουστούμια της Θάλειας Ιστικοπούλου. Παίζουν οι ηθοποιοί Ελένη Καλαντζοπούλου, Κατερίνα Κολυροπούλου, Βασίλης Κόκκαλης και Γιάννης Τσάκωνας.

Για τους κινηματογραφόφιλους, η κινηματογραφική Λέσχη Πατρών συνεχίζει τις προβολές της χειμερινής της περιόδου και το μήνα Δεκέμβριο με ενδιαφέρουσες ταινίες.

Θα γίνονται τρεις προβολές κάθε Δευτέρα στον Κινηματογράφο «Ster Cinemas» τις ώρες 6.00-8.15-10.30.

Το πρόγραμμα έχει ως εξής:

- 7/12**
Magical girl" (2014)
του Κάρλος Βερμούτ.
- 14/12**
"Όμορφη νιότη" (2014)
του Χάιμε Ροζάλες
- 21/12**
"Η πηγή των Παρθένων" (1959)
του Ίνγκμαρ Μπέργκμαν
- 4/1**
"Ανωτέρα βία" (2014)
του Ρούμπεν Όστλουντ

Όπου και να περπατήσω...

Όπου και να περπατήσω η Πάτρα με πληγώνει, θα έλεγα, παραφράζοντας τους πολύσημοις στίχους του Γιώργου Σεφέρη «Όπου και να ταξιδέψω η Ελλάδα με πληγώνει». Μα, καλά, πάλι κάτι άσχημο έχεις να παρατηρήσεις για την πόλη που κατοικείς, ίσως πουν κάποιοι. Όχι, δεν έχω μόνο άσχημα να πω για την πόλη του Πατρέως, αφού έχει πολλές φανερές ή κρυμμένες ομορφιές να επιδείξει. Αλλά να, εκείνο που με κάνει να αναφέρομαι για άλλη μια φορά σε άσχημες πλευρές της είναι που θέλω πιο όμορφη να τη βλέπω να γίνεται μέρα με τη μέρα. Υποθέτω, μάλιστα, ή μάλλον είμαι βέβαιη, πως τούτη η εμμονή για την αισθητική αναβάθμισή της έχει κι άλλους, πολλούς θιασώτες.

Αλλά, ας πάμε στο σημείο που αυτή τη φορά θα μας απασχολήσει, το οποίο βρίσκεται στην πάνω μεριά της πλατείας Γεωργίου Α' και συγκεκριμένα αφορά στο παλαιό ισόγειο κτίσμα, το οποίο έρχεται από το παρελθόν της πόλης και, όταν αναβαθμίστηκε πριν κάποια χρόνια, αποτελούσε μια όμορφη γωνιά, στην οποία φιλοξενούνταν πολλών ειδών εκδηλώσεις. Εκεί, λοιπόν, σ' αυτή τη γωνιά, η οποία γειτονεύει με νεοκλασικής τεχνοτροπίας κτίρια, και όχι μόνο, τι υπάρχει σήμερα;

Υπάρχουν πλέον τοίχοι και κίονες, οι οποίοι φιλοξενούν συνθήματα, γκράφιτι, αφίσες και πάει λέγοντας. Οι όμορφες επιγραφές στο διάζωμα, οι οποίες μιλούν με τη σιωπή τους για περασμένα χρόνια, χαμένες λες κι αυτές μέσα στον κακόγουστο συρφετό που έχουν δημιουργήσει άνθρω-

ποι, οι οποίοι θεωρούν πως ο δημόσιος αυτός χώρος, όπως και άλλοι, προσφέρονται ανέξοδα για την ενυπόγραφη ή ανώνυμη διακήρυξη των απόψεών τους, αλλά και την όποια κακοποίηση, η οποία, όμως, μπορεί να προσβάλει πολλούς από τους συμπολίτες τους.

Αυτοί, οι οποίοι έχουν δώσει στον χώρο την εικόνα που έχει σήμερα, πράττουν, όπως πράττουν, διότι πιθανόν δεν τους ενδιαφέρει η αισθητική του ή αυτό που δημιουργούν το θεωρούν αισθητικά ενδιαφέρον ή, ίσως, προκειμένου να μεταδώσουν τις απόψεις τους, δεν λαμβάνουν υπόψη τίποτε άλλο. Ωραία, λοιπόν! Το γεγονός, όμως, ότι για καιρό τώρα κανείς δεν επιλαμβάνεται, ώστε να αποκατασταθεί η εικόνα του, τι άλλο δείχνει, παρά αδιαφορία, η οποία πλήττει, δυστυχώς, το ένα μετά το άλλο κι άλλα σημεία της πόλης.

Αν, λοιπόν, οι αρχές και οι πολίτες δεχθούν με πως αυτή η εικόνα τιμά την τρίτη σε μέγεθος πόλη της Ελλάδος, τότε ας ανεχτούμε την ύπαρξή της κι ας θεωρηθεί πως τα ανωτέρω δεν έχουν γραφεί ποτέ. Αν, όμως, μας ενδιαφέρει οι ντόπιοι και όσοι ξένοι φτάνουν ως εδώ να απολαμβάνουν ένα αισθητικά αναβαθμισμένο περιβάλλον, τότε κάτι πρέπει να γίνει. Τα υλικά μέσα που απαιτούνται δεν είναι πολλά. Ένα βέβαιο με σύγχρονες βαφές, οι οποίες θα αποτρέπουν στο μέλλον τους όποιους βανδαλισμούς, προσφέρουν λύση στο χρονίζον πια πρόβλημα.

Τέλος, το να λέγεται συχνά πως η πόλη οφείλει να δημιουργεί τις προϋποθέσεις για προσέλκυση τουριστών, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, καλό είναι να λέγεται, αλλά πρέπει να έχει και αντίκρισμα. Διότι και ο χώρος, στον οποίο έγινε αναφορά, μπορεί να προσελκύει πολίτες και τουρίστες, αν

αποκατασταθεί η εικόνα του και φιλοξενεί στο μέλλον ποικίλες εκδηλώσεις. Όλα, όμως, είναι θέμα βούλησης!

Παναγιώτα Π. Λάμπρη,
<http://users.sch.gr/panlampri/>

ΚΩΔ.ΕΛΤΑ 110002
Περιοδική Έκδοση της
Οικολογικής Κίνησης ΠΑΤΡΑΣ
Διεύθυνση: Σαχτούρη 64 - Τ.Κ. 262 22 ΠΑΤΡΑ
Α.Φ.Μ.: 090048446 - Γ' ΔΟΥ ΠΑΤΡΩΝ
Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο:
Θωμάς Κουτρούμπας
Τηλέφωνο & Fax : 2610 32 10 10
email: oikipa@otenet.gr
Τηλέφωνα μελών: 2610 327 234 , 643 541
Διευθύνεται απο συντακτική επιτροπή
Διανέμεται δωρεάν στους υποστηρικτές μας
Ετήσια συνδρομή για φορείς , οργανισμούς ,
υπηρεσίες: 40 ευρώ
ΕΚΤΥΠΩΣΗ: print247, 2610 521 007 ,
info@print247.gr
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ:
Άρις Γεωργαντά , 6983884497
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΚΕΙΜΕΝΩΝ:
Παναγιώτης Χαλούλος
Αριθμός Λογαριασμού για
κατάθεση συνδρομών:
0026-0015-73-0103530143
EUROBANK IBAN:
GR1802600150000730103530143
(Βασιλακόπουλος Γ. - Κανέλλης Γ.)
Μετά την κατάθεση ενημερώστε μας
τηλεφωνικά.

Επικαιρότητα

«Λιμνοθάλασσα Κοτυχίου: Συνύπαρξη Ανθρώπου & Φύσης»

ΕΣΠΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ ΚΟΤΥΧΙΟΥ ΣΤΡΟΦΥΛΙΑΣ

Εσπερίδα με θέμα «**Λιμνοθάλασσα Κοτυχίου: Συνύπαρξη Ανθρώπου & Φύσης**» διοργάνωσε ο **Φορέας Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου Στροφυλιάς (Φ.Δ.Υ.Κ.Σ)** την Τρίτη 10 Νοεμβρίου στην αίθουσα του Δημοτικού κινηματογράφου «ΣΙΝΕ Άστρον», στα Λεχαινά. Σκοπός της εσπερίδας, όπως ανέφερε στο χαιρετισμό του ο πρόεδρος του φορέα **Δρ. Νικόλαος Καραβάς**, ήταν η ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας για τις δράσεις και τις προτάσεις του Φ.Δ. για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της λιμνοθάλασσας Κοτυχίου και ιδιαίτερα την αποκατάσταση της βόρειας λουρονησίδας.

Πρώτος ομιλητής, ήταν ο κ. **Δημήτρης Παπανδρόπουλος**, Ορνιθολόγος πεδίου για το έργο καταγραφής της Ορνιθοπανίδας του Εθνικού Πάρκου, ο οποίος παρουσίασε τα προκαταρκτικά αποτελέσματα από την συστηματική παρακολούθηση της ορνιθοπανίδας στην περιοχή της λ/θ Κοτυχίου και της Αλυκής Λεχαινών, που επιβεβαιώνουν την μεγάλη ορνιθολογική αξία της περιοχής. **Σημαντικό στοιχείο είναι η σταθεροποίηση της παρουσίας των Αργυροπελεκάνων.**

Στη συνέχεια, ο κ. **Διονύσης Μαμάσης**, Περιβαλλοντολόγος M.Sc., υπεύθυνος προ-

γράμματος παρακολούθησης της φωλεοποίησης της **θαλάσσιας χελώνας Carettacaretta**, παρουσίασε τα αποτελέσματα της πρώτης συστηματικής καταγραφής που πραγματοποιήθηκε από τον Φ.Δ.Υ.Κ.Σ. και επισήμανε την αναγκαιότητα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του κοινού, την καλή συνεργασία με τοπικούς φορείς και επιχειρήσεις, και τον περιορισμό της όχλησης στις παραλίες κατά την περίοδο της αναπαραγωγικής περιόδου. Επισήμανε επίσης ότι ο **αριθμός των φωλιών που καταγράφηκαν ήταν σαράντα πέντε (45)**, ενώ το πλήθος των νεκρών θαλάσσιων χελωνών που ξεβράστηκαν στην παραλία ξεπερνούσε τις σαράντα (40).

Επόμενη ομιλήτρια ήταν η κα. **Γεωργία Καραμπέρου**, Δασολόγος, Συντονίστρια του Φ.Δ.Υ.Κ.Σ., η οποία παρουσίασε το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφυλιάς και τις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης για την ευρύτερη περιοχή του Εθνικού Πάρκου και ειδικά για την περιοχή που εμπίπτει στην Π.Ε. Ηλείας. Ακολούθησε η ομιλία του **Δρ. Βασίλη Παπαδόπουλου**, Γεωλόγου Ωκεανογράφου στο Γραφείο ΕΛΚΕΘΕ Δυτικής Ελλάδας, ο οποίος αναφέρθηκε **στο Κοτύχι του χθες και του σήμερα** και εκτίμησε το δυ-

Η βόρεια λουρονησίδα του Κοτυχίου

σοίωνο μέλλον της λιμνοθάλασσας, αν δεν σταματήσουν οι οποιεσδήποτε παρεμβάσεις στην ακτογραμμή.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα ήταν η εισήγηση του τελευταίου ομιλητή κ. **Χρήστου Αναγνώστου**, Γεωλόγου-Ιζηματολόγου, Διευθυντή Ερευνών ΕΛΚΕΘΕ, ο οποίος αναφέρθηκε στα αίτια της διάβρωσης της αμμολωρίδας και πρότεινε **ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ** αντιμετώπισης του φαινομένου.

Έκανε προτάσεις τόσο για ήπια βραχυπρόθεσμα μέτρα παρέμβασης όσο και για περισσότερο επεμβατικά μακροπρόθεσμα μέτρα. Ως άμεση ενέργεια πρότεινε την **απόθεση συγκεκριμένης ποσότητας άμμου στη λουρονησίδα**, από συγκεκριμένο χώρο που βρίσκεται στον Πηνειό ποταμό πριν από την εκβολή του στην τεχνητή λίμνη και με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Οστόσο τόνισε

ότι θα πρέπει να **διευθετηθούν και οι ποταμοχείμαροι**, ώστε να τροφοδοτούν την αμμολωρίδα με άμμο.

Στη συζήτηση που ακολούθησε ο Δήμαρχος Ανδραβίδας-Κυλλήνης, κ. **Νταμπίλ-Ιωσήφ Μοράντ**, τόνισε τη σπουδαιότητα της περιοχής και την επιθυμία του για μια καλή συνεργασία με τον ΦΔΥΚΣ μέσα από την υλοποίηση των προτεινόμενων έργων στην περιοχή της λ/θ Κοτυχίου και στην ευρύτερη περιοχή. Συμφωνήθηκε ο προγραμματισμός συνάντησης όλων των εμπλεκόμενων φορέων με τον Αναπληρωτή Υπουργό Περιβάλλοντος, προκειμένου να ασκηθεί πίεση για την ΑΜΕΣΗ αντιμετώπιση της διάβρωσης και την οριοθέτηση του αιγιαλού και της παραλίας, μια υπόθεση που **ΕΚΚΡΕΜΕΙ ΕΔΩ ΚΑΙ ΤΡΙΑ ΧΡΟΝΙΑ** στην κτηματική υπηρεσία της περιφερειακής ενότητας Ηλείας.

Στα πλαίσια του ίδιου προγράμματος (ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης) ο Φορέας πραγματοποίησε με μεγάλη επιτυχία για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά εσπερίδα με θέμα «**Περιβαλλοντική Εκπαίδευση**» την Τετάρτη 11 Νοεμβρίου στην αίθουσα του Επιμελητηρίου Ηλείας, στον Πύργο. Την εκδήλωση παρακολούθησαν 60 εκπαιδευτικοί της Α΄/θμιας και Β΄/θμιας εκπαίδευσης της Ηλείας.

Στο στόχαστρο της Ευρώπης για τα λύματα

Μετά τις παράνομες χωματερές η χώρα μας «πρωτοπορεί» και στον τομέα διαχείρισης των λυμάτων. Ανεπαρκή αποχετευτικά δίκτυα και υπολειπόμενες ή ανύπαρκτοι βιολογικοί καθαρισμοί σε πολλές περιοχές της χώρας ρυπαίνουν το έδαφος ή υδάτινους αποδέκτες (ποτάμια, λίμνες, θάλασσα) με αλυσιδωτές αρνητικές επιπτώσεις στα οικοσυστήματα και εμμέσως στους πολίτες.

Οι οδηγίες της ΕΕ είναι σαφείς για τα κράτη-μέλη που οφείλουν να μεριμνούν, ώστε όλοι οι οικισμοί με **πληθυσμό άνω των 15.000** να διαθέτουν δίκτυα αποχέτευσης αστικών λυμάτων και να επεξεργάζονται τα λύματά τους πριν από την απόρριψη.

Δυστυχώς όμως και σε αυτό τον τομέα, τόσο η κεντρική διακυβέρνηση όσο και η τοπική αυτοδιοίκηση σφουρίζει αδιάφορα, με αποτέλεσμα πέρα από την οικολογική καταστροφή να έρχονται και τα «ευρωπρόστιμα», ως κερασάκι στην τούρτα της οικονομικής κρίσης που βιώνουμε... Αυτό και αν είναι μαζοχισμός του υψίστου είδους!

Πιο συγκεκριμένα, στη συνεδρίαση των Επιτροπών Περιφερειακής Πολιτικής και Περιβάλλοντος, που έγινε στις

Βρυξέλες στις αρχές του Νοέμβρη, επιβεβαιώθηκε η συνέχιση των προστίμων που πρέπει να πληρώνει η Ελλάδα για τα Μεσόγεια, αφού δεν φαίνεται να ολοκληρώνονται στον προβλεπόμενο χρόνο τα έργα υποδομής (αποχετευτικό δίκτυο, βιολογικός καθαρισμός) που εξελίσσονται σε δήμους αυτής της περιοχής.

Παράλληλα, στην ίδια συνεδρίαση, οι επίτροποι «χτύπησαν» το καμπανάκι και για το Θριάσιο πεδίο, όπου οι συνδέσεις με το αποχετευτικό δίκτυο καθυστερούν, με κίνδυνο την παραπομπή της χώρας μας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και για το θέμα αυτό.

Αξίζει εδώ να σημειώσουμε ότι ήδη τον περασμένο Οκτώβρη, επιβλήθηκε πρόστιμο 10 εκατομμυρίων ευρώ στην Ελλάδα εξ αιτίας της γενικότερης καθυστέρησης στα ζητήματα βιώσιμης διαχείρισης των αστικών λυμάτων και επί πλέον **χρηματική ποινή 3,64 εκατ. ευρώ ανά εξάμηνο** καθυστέρησης ολοκλήρωσης των απαραίτητων υποδομών,

προοδευτικώς μειούμενη λαμβανομένου κάθε φορά υπόψη του αριθμού των δήμων που θα συμμορφώνονται με την απόφαση του δικαστηρίου.

Το εκπληκτικό σε αυτή την ιστορία είναι ότι τα έργα αναγκαίας υποδομής, όπως αυτά της διαχείρισης λυμάτων, στερεών απορριμμάτων κλπ, χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ, εφ' όσον ο σχετικός φάκελος είναι πλήρης και κατατίθεται εγκαίρως.

Η Ελλάδα έχει πολύ χαμηλή απορροφητικότητα σε αυτά τα προγράμματα, γιατί απλά οι αρμόδιοι φορείς (κεντρική διοίκηση, περιφέρειες, δήμοι) είτε υποκύπτουν σε τοπικίστικες λογικές είτε περί άλλα τυρβάζουν...

Έτσι χάνονται πολύτιμοι πόροι, το περιβάλλον υποβαθμίζεται και αποδεικνύουμε, για μια ακόμα φορά, προς τα έξω, πόσο πίσω είμαστε από τα διεθνή πρότυπα και πρακτικές...

GREENPEACE: Αλλάζουμε τα δεδομένα με σύμμαχο τον ήλιο

Ένα φιλόδοξο δεκαετές πρόγραμμα εξοικονόμησης ενέργειας σε 1 εκατομμύριο κτίρια, μεταξύ των οποίων δωρεάν ηλιακό ρεύμα σε 300.000 νοικοκυριά, παρουσίασε η Greenpeace σε συνέντευξη τύπου.

Στο δελτίο τύπου που εξέδωσε η οργάνωση, το προτεινόμενο πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τη σημερινή δυσμενή οικονομική κατάσταση, προτείνει άμεσα εφαρμόσιμα μέτρα που εκμεταλλεύονται διαθέσιμους και υπαρκτούς πόρους, αξιοποιώντας το πραγματικό εθνικό καύσιμο της χώρας: το τεράστιο δυνα-

μικό που διαθέτει σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ενεργειακή αποδοτικότητα.

Για τη χρηματοδότηση του προτεινόμενου δεκαετούς προγράμματος, ύψους περίπου 11 δις €, βραχυπρόθεσμα αξιοποιούνται διαθέσιμοι πόροι, όπως ΕΣΠΑ, πακέτο Juncker και δικαιώματα εκπομπών ρύπων.

Τα μέτρα ενισχύονται με την αξιοποίηση ενός πολύ μικρού ανταποδοτικού ποσοστού από τον φόρο ακινήτων (ΕΝΦΙΑ) αλλά και τη μελλοντική δυνατότητα χορήγησης φορολογικών κινήτρων.

Λαμβάνοντας υπόψη ένα ποσοστό δανεισμού έως 40%, οι προτεινόμενες επενδύσεις απαιτούν συμμετοχή 10-30% με ίδια κεφάλαια, ποσοστά απολύτως συμβατά με την πραγματικότητα της αγοράς.

Η έκθεση της Greenpeace

αξιοποίησε την εμπειρία που αποκτήθηκε από την εφαρμογή των μέχρι τώρα προγραμμάτων εξοικονόμησης ενέργειας, αλλά και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ενεργειακή Απόδοση, επεκτείνοντας ωστόσο τη φιλοδοξία των προτεινόμενων προγραμμάτων ως το 2025.

Στα μέτρα περιλαμβάνονται και δύο επεξεργασμένες προτάσεις που αφορούν δωρεάν ηλεκτρική ενέργεια σε 300.000 φτωχά νοικοκυριά, μέσω εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων από τη ΔΕΗ.

Αμφότερα τα σενάρια έχουν στόχο την ανακούφιση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων μέσω της αξιοποίησης του τεράστιου και ανεξάντλητου ηλιακού δυναμικού της χώρας από τη ΔΕΗ.

Οφέλη από την επιτυχή υλοποίηση του δεκαετούς προγράμματος

- Ετήσια εξοικονόμηση περίπου **1000 € ανά νοικοκυριό από την ενεργειακή αναβάθμιση 700.000 κτιρίων**
- Κάλυψη έως και **70%** των ενεργειακών αναγκών για 300.000 φτωχά νοικοκυριά κάθε έτος **χάρη στη δωρεάν εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων**
- Συνολική εξοικονόμηση **5,7 - 6 δις €** σε βάθος δεκαετίας για νοικοκυριά και επιχειρήσεις
- Δημιουργία κατά μέσο όρο **30.000 - 35.000** θέσεων εργασίας ετησίως (2016-2025)
- Μείωση των ετήσιων εκπομπών CO₂ της χώρας **έως και κατά 10%**

ΤΑ «ΠΡΑΣΙΝΑ» ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΟΥ ...ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ ΜΑΣ

Φέτος η μικρομέγιστη πόλη μας άρχισε να στολίζεται χριστουγεννιάτικα σχεδόν από τις αρχές του **Νοέμβρη!** Αν και κάτι τέτοιο είναι συνηθισμένο στο εξωτερικό, εις τα «καθ' ημάς» ξενίζει το θέαμα των στολισμένων βιτρινών πριν φθάσει ο **Δεκέμβρης**. Παρόλα αυτά η αλλαγή είναι ευχάριστη στο μάτι και η διάθεσή μας «βελτιώνεται» λίγο μετά τα τραγικά γεγονότα στο Παρίσι και όλα τα άλλα προβλήματα, οικονομικά και ...όχι μόνο, που ταλανίζουν τον καιρό ετούτο τον τόπο μας!

Σε λίγο θα αρχίσουμε να «βομβαρδιζόμαστε» και με τα αφιερώματα στα γεγονότα της χρονιάς που πέρασε, καθώς και με προβλέψεις και «θετικές» παροτρύνσεις για τη χρονιά, που θα ανατείλει ...οσονούπω. Ήδη κυκλοφόρησαν στα ΜΜΕ τα πιο κορυφαία «**πράσινα**» προϊόντα, τα οποία προβλέπεται ότι θα διακριθούν κατά το **2016** αλλά και γενικότερα στο ...μέλλον και μας προτείνεται να τα «προτιμήσουμε».

Πρόκειται λοιπόν για: 1. «Πράσινες» προκατασκευασμένες **κατοικίες Unity Homes**, υψηλής αποδοτικότητας, με φωτοβολταϊκά πάνελ στη στέγη και τοίχους με ενσωματωμένη μόνωση, ώστε να ελαχιστοποιούνται οι απώλειες θερμότητας και να επιτυγχάνονται τα βέλτιστα επίπεδα υγρασίας στο εσωτερικό.

2. **Στεγνωτήρια ρούχων Whirlpool Hybrid**, που λειτουργούν ως **αντλίες**

θερμότητας αέρος, συμπυκνώνοντας την υγρασία του αέρα στο ψυχρό μέρος της αντλίας θερμότητας και στη συνέχεια επανακυκλοφορούν τον αέρα θερμαίνοντάς τον εκ νέου στο θερμό μέρος της αντλίας.

3. **Μπαταρίες Tesla Powerwall**, οι οποίες θα φορτίζουν κατά τη διάρκεια της ημέρας, αποθηκεύοντας το πλεόνασμα καθαρής ενέργειας - π.χ. την

Καλαίσθητο παρκινγκ ποδηλάτων

ηλιακή από οικιακά φωτοβολταϊκά συστήματα ή την **αιολική** από μικρές ανεμογεννήτριες- για να το διαθέσουν στον χρήστη, όταν δύσει ο ήλιος ή όταν ο άνεμος έχει κοπάσει.

4. **Φωτισμό LED** νέας τεχνολογίας (**NuLED**) συνδεδεμένο στο ...διαδίκτυο, ώστε να μπορεί κάποιος να τον προγραμματίζει από μακριά!

5. Βολικά σταντ **στάθμευσης ποδηλάτων «Duo-Gard Bike Racks and**

Shelters», που θα συμβάλλουν στη διάδοση του ποδηλάτου στις πόλεις, με όλα τα καλά που αυτή συνεπάγεται για το **περιβάλλον**.

6. **Υβριδικά ...ουροδοχεία Sloan** που δεν χρειάζονται πολύ νερό για καθάρισμα και είναι σχεδιασμένα με τρόπο, ώστε να αποτρέπεται η συγκέντρωση βακτηρίων, για να μην παράγονται οσμές.

7. **Αντλίες θερμότητας Sanden**, οι οποίες χρησιμοποιούν ως **ψυκτικό** το **διοξείδιο του άνθρακα** και όχι αέρια που καταστρέφουν το όζον, όπως π.χ. HFC.

8. **Καρέκλες γραφείου Hyperchair**, που περιλαμβάνουν ένα θερμαντικό σώμα και έναν ανεμιστήρα μικρής κατανάλωσης μαζί με αισθητήρες συνδεδεμένους με το κεντρικό σύστημα θέρμανσης, εξαερισμού και κλιματισμού (HVAC), τα οποία τροφοδοτούνται από μια μπαταρία φωσφορικών ιόντων λιθίου και ελέγχονται από ένα μικρό χειριστήριο στο μπράτσο της καρέκλας.

9. **Καρέκλα Gunlocke** της **Ecovative** κατασκευασμένη από το φυτικό μέρος ενός μύκητα το **Mycoboard** που υποκαθιστά το ακριβότερο και πιο εύθραυστο κόντρα πλακέ. Το Mycoboard είναι άκαυστο υλικό, δεν παράγει απόβλητα ή επικίνδυνες εκπομπές και μπορεί να **κομποστοποιηθεί** όταν ολοκληρωθεί η χρήση του.

Η ΙΝΔΟΝΗΣΙΑ ΚΑΙΓΕΤΑΙ ΓΙΑ ΧΑΡΗ ΤΟΥ ΚΕΡΔΟΥΣ!

Τις τελευταίες εβδομάδες στην **Ινδονησία** μαίνονται, λόγω εμπρησμών, ανεξέλεγκτες πυρκαγιές, που αποτεφρώνουν τεράστιες εκτάσεις **τροπικών δασών**. Έτσι, **μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες** αποκτούν πρόσβαση σε κάποτε «παρθένα» εδάφη, για να εγκαταστήσουν εκεί βιομηχανικές μονάδες **υλοτομίας** και παραγωγής **χαρτοπολτού**, καθώς και εντατικές καλλιέργειες **φαινικελαίου**.

Δεν καίγονται όμως μόνο δέντρα και σπάνια ζώα, όπως **ουρακοτάγκοι**, λεοπαρδάλεις, τροπικές αρκούδες, **γίββωνες**, ρινόκεροι

και τίγρεις, αλλά καίγεται ...η ίδια η «γη». Κι αυτό, διότι πολλά από τα δάση που αποτεφρώνονται βρίσκονται σε **τυρφώνες** του **Καλιμαντάν** και της **Σουμάτρας**, δηλαδή εδάφη πλούσια σε εύφλεκτη **τύρφη**. Όταν η φωτιά διεισδύσει στο έδαφος, για εβδομάδες μπορεί και μήνες, απελευθερώνει μεθάνιο, μονοξείδιο του άνθρακα, όζον και ...εξωτικά αέρια, όπως το κυανιούχο αμμώνιο.

Συνεπώς, εδώ και τρεις μήνες, εκατομμύρια άνθρωποι αναπνέουν αυτό το τοξικό νέφος και ένα **πέπλο αιθαλομίχλης** έχει καλύψει ολόκληρη τη χώρα, ενώ η

Οι κάτοικοι της Ινδονησίας εισπνέουν τοξικό νέφος αερίων λόγω πυρκαγιών

πόλη **Παλανγκαράγια** έχει μεταβληθεί σε ένα από τα πιο μολυσμένα μέρη στη Γη.

Η κοινή γνώμη και η κοινωνία των πολιτών της περιοχής διαμαρτύρονται, οργανώνουν επιστημονικές έρευνες και **προετοιμά-**

ζουν νομικές ενέργειες κατά των **εταιρικών κολοσσών** που ρημάζουν το φυσικό **περιβάλλον** και τη ζωή τους με την ανοχή των **τοπικών και περιφερειακών κυβερνήσεων**. Καλή τους τύχη!

ΚΙΝΔΥΝΕΥΟΥΝ ΝΑ ΕΞΑΦΑΝΙΣΘΟΥΝ ΤΑ ΜΙΣΑ ΕΙΔΗ ΔΕΝΤΡΩΝ ΣΤΟΝ ΑΜΑΖΟΝΙΟ;

Αλλά και στο δάσος του Αμαζονίου, που είναι το μεγαλύτερο και πλουσιότερο τροπικό δάσος του κόσμου και τροφοδοτεί τη γη με οξυγόνο μετριάζοντας την κλιματική αλλαγή, υπάρχουν προβλήματα.

Σε πρόσφατη ανακοίνωσή τους, 158 ερευνητές από 21 χώρες προειδοποιούν ότι μέχρι το 2050 το δάσος θα μπορούσε να έχει χάσει το 40% της αρχικής του έκτασης, ενώ από τα 15.000 και πλέον είδη δέντρων του, το 36 έως 57% είναι πιθανό να πληρούν ήδη τα κριτήρια των απειλούμενων ειδών, όπως αυτά καθορίζονται από την επίσημη Κόκκινη Λίστα της Διεθνούς Οργάνωσης Διατήρησης της Φύσης (IUCN).

Η ερευνητική ομάδα συνέκρινε δεδομένα για την κατάσταση του δάσους με χάρτες αποψίλωσης και προβλέψεις για την αποδάσωση στο μέλλον. Το δείγμα της μελέτης κάλυψε έκταση 5,5 εκατομμυρίων τετραγωνικών χιλιομέτρων στη Βραζιλία, το Περού, την Κολομβία, τη Βενεζουέλα, το Εκουαδόρ,

Τα δέντρα που δίνουν το περίφημο μαόνι έχουν σχεδόν εξαφανιστεί από τον Αμαζόνιο

τη Βολιβία, τη Γουινέα, το Σουρινάμ και τη Γαλλική Γουιάνα.

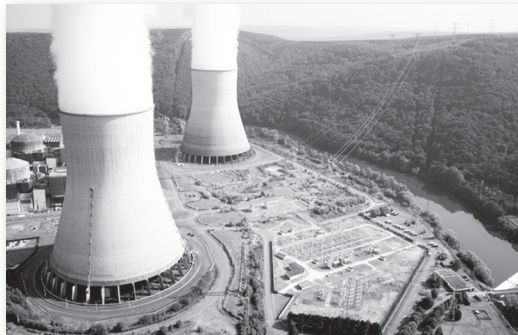
Τα καλά νέα είναι ότι ο ρυθμός αποδάσωσης έχει περιοριστεί σήμερα γύρω στα 9,8 εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα το χρόνο, από τα 30 εκατ. τετραγωνικά χιλιόμετρα πριν από 15 χρόνια, ενώ τα περισσότερα από τα απειλούμενα είδη είναι δυνατό να προστατευτούν, εφόσον υπάρξει καλύτερη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών, και των εκτάσεων, όπου ζουν αυτόχθονες πληθυσμοί.

«ΜΟΝΙΜΗ» Η ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ ΠΥΡΗΝΙΚΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΣΤΗ ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ!

Στη Φινλανδία λειτουργούν τα τελευταία χρόνια 4 πυρηνικοί αντιδραστήρες (τύπου TVO 1 και Loviisa 1) για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Τι γίνεται όμως με τα επικίνδυνα απόβλητά τους;

Έχει υπολογιστεί ότι αυτή τη στιγμή υπάρχουν στη χώρα 270.000 τόνοι χρησιμοποιημένων πυρηνικών καυσίμων -αποθηκευμένα κάτω από το νερό, σε ειδικούς ταμειυτήρες βάθους επτά ως 12 μέτρων στα πυρηνικά εργοστάσια όπου παράχθηκαν- τα οποία αποτελούν μια πραγματική βόμβα για το περιβάλλον και τη δημόσια ασφάλεια και καθιστούν επιτακτική την ανάγκη για εξεύρεση μόνιμης λύσης αποθήκευσης, αφού πρόκειται για υλικά που διατηρούνται ραδιενεργά επί δεκαετίες.

Ανακοινώθηκε, λοιπόν, πρόσφατα

Η Φινλανδία κτίζει μόνιμες αποθήκες πυρηνικών αποβλήτων

ότι στο νησί Ολκιλουότι της δυτικής Φινλανδίας θα κατασκευαστεί μια ειδική μονάδα, όπου από το 2023 θα φυλάσσονται εκεί σε ειδικές χάλκινες κάψουλες χρησιμοποιημένα πυρηνικά καύσιμα. Συνολικά θα αποθηκευτούν 6.500 τόνοι ουρανίου περίπου 450 μέτρα κάτω από την επιφάνεια γρανιτικού υποστρώματος και το κόστος της κατασκευής θα πλησιάσει το ένα δισ. Ευρώ με το συνολικό κόστος για μια περίοδο λειτουργίας 100 ετών να υπολογίζεται στα 3,5 δισ. ευρώ.

Έτσι, η Φινλανδία καθίσταται η πρώτη χώρα στον κόσμο που παραχώρησε άδεια για την κατασκευή ενός υπόγειου χώρου μόνιμης αποθήκευσης πυρηνικών αποβλήτων. Κι εμείς ελπίζουμε όλα να πάνε καλά!

ΜΙΚΡΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ από το ΜΕΓΑΛΟ Κόσμο

Στις αρχές Δεκέμβρη θα εγκαινιάσθει στο Μαρόκο το πρώτο τμήμα του ηλιοθερμικού πάρκου της πόλης Ουαρζαζάτ, που αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους σταθμούς ηλιακής ενέργειας του κόσμου, ικανό να προσφέρει ηλεκτρικό ρεύμα σε 1,1 εκατομμύριο ανθρώπους έως το 2018! Δεν βασίζεται σε φωτοβολταϊκά πάνελ, αλλά στη σχετικά νέα τεχνολογία των παραβολικών συγκεντρωτήρων, δηλαδή κατόπτρων παραβολικού σχήματος, που εστιάζουν την ηλιακή ακτινοβολία σε οριζόντιους σωλήνες και ανεβάζουν τη θερμοκρασία τους κοντά στους 400 βαθμούς Κελσίου. Οι σωλήνες περιέχουν λιωμένο αλάτι, το οποίο μεταφέρει τη θερμότητα σε ατμοηλεκτρικές γεννήτριες ρεύματος, ακόμα και κατά τη διάρκεια της νύχτας.

Οι επιστήμονες του Εργαστηρίου Οργανικών Ηλεκτρονικών του Πανεπιστημίου του Λινκόπινγκ (Linköping) στη Σουηδία χρησιμοποίησαν το αγγειακό σύστημα (ξύλωμα) και τα φύλλα τριαντάφυλλων για να δημιουργήσουν ηλεκτρονικά κυκλώματα. Συνεπώς, οι ...βιονικές αυτές τριανταφυλλίες (και πιθανόν και άλλα φυτά) είναι πιθανόν να λειτουργήσουν στο μέλλον σαν ζωντανά φωτοβολταϊκά, παράγοντας ηλεκτρική ενέργεια από την εκμετάλλευση των σακχάρων του φυτού χάρη στη φωτοσύνθεση!

Περιβαλλοντικές οργανώσεις χαιρέτισαν την πρόσφατη απόφαση του Μπαράκ Ομπάμα να απορρίψει τελικά την κατασκευή του πετρελαιοαγωγού Keystone XL, ο οποίος θα έφθανε από τον Καναδά στη Νεμπράσκα, επτά χρόνια αφότου το αμφιλεγόμενο έργο είχε προταθεί. Ο κρίσιμος παράγοντας που συνέβαλε στη λήψη της αρνητικής απόφασης είναι οι συνέπειες που θα είχε το έργο στο περιβάλλον, καθώς θα συνέδεε υφιστάμενα δίκτυα αγωγών στον Καναδά και στις ΗΠΑ για τη μεταφορά συνθετικού αργού πετρελαίου αλλά και υποπροϊόντων του από τα κοιτάσματα της Αλμπέρτας σε διυλιστήρια στο Ιλινόις και τελικά στις αμερικανικές ακτές στον Κόλπο του Μεξικού.

CODE PATRAS- Σιδηρόδρομος και Πόλη

Η μέθοδος Test Planning

Μια σημαντική επιστημονική παρουσίαση έγινε στην πόλη μας στα μέσα του Νοέμβρη σχετικά με τη διέλευση του τρένου από την Πάτρα. Ήταν προϊόν συνεργασίας τριών πανεπιστημίων, του Πολυτεχνείου ΕΘ Ζυρίχης, του ΕΜΠ και του Πανεπιστημίου Πατρών, που χρηματοδοτήθηκε εξ ολοκλήρου από το ΕΘ και περιελάμβανε εναλλακτικά σενάρια για την επιφανειακή χάραξη μέσα από τον πολεοδομικό ιστό, αφού, όπως ισχυρίστηκαν οι μελετητές, τα άλλα σενάρια για την υπογειοποίηση και περιμετρική διέλευση κρίθηκαν οικονομικά ασύμφορα (700-800 εκατ. Ευρώ). Σύμφωνα με τους υπολογισμούς τους το κόστος για επιφανειακή χάραξη από τον Ψαθόπυργο μέχρι το νέο λιμάνι με μονή γραμμή, θα είναι της τάξης των 200 εκατομμυρίων ευρώ συμπεριλαμβανομένης και της κατασκευής του κεντρικού σταθμού του Αγ. Διονυσίου.

Όπως εξήγησε στην εκδήλωση ο συντονιστής του project, καθηγητής Bernd Scholl (Ζυρίχη), ακολουθήθηκε μια πρωτοποριακή μέθοδος προσέγγισης (Test Planning Process), όπου προετοιμάστηκε «φάκελος έργου», με βάση τον οποίο τέσσερις (4) μελετητικές ομάδες, αποτελούμενες από καταξιωμένους Έλληνες και ξένους επιστήμονες, επεξεργάστηκαν τις προτάσεις τους κατά το πρώτο εξάμηνο του 2015. Οι ομάδες υποστηρίχθηκαν από μια **Συντονιστική Επιτροπή**, αποτελούμενη από έμπειρους, ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες στους τομείς της πολεοδομίας, της χωροταξίας, των μεταφορών, της σιδηροδρομικής τεχνικής και της αρχιτεκτονικής τοπίου.

Η επιτροπή αξιολόγησε τις προτάσεις

Η περιοχή του αμαξοστασίου Αγίου Διονυσίου

και συνέταξε ένα κατευθυντήριο πόρισμα-πρόταση για την προώθηση του έργου. Η Έκθεση περιέχει τα αποτελέσματα της διαδικασίας Test Planning για το έργο "Πάτρα, Σιδηρόδρομος & Πόλη" (Patras, Rail&City). Σύμφωνα με τους διοργανωτές η Έκθεση αυτή αποδεικνύει ότι, μια γρήγορη, αποτελεσματική και οικονομικά αποδοτική σιδηροδρομική σύνδεση με την Αθήνα, με ένα νέο σταθμό στο κέντρο της Πάτρας, είναι εφικτή. Επί πλέον, όπως ισχυρίζονται, μια τέτοια προσέγγιση θα μπορούσε να αποτελέσει ένα μακροπρόθεσμα επιταχυντικό παράγοντα για την αστική ανάπτυξη της Πάτρας.

Κρίσιμο στοιχείο προβληματισμού ήταν η ευκολία πρόσβασης των πατρινών στο θαλάσσιο μέτωπο, μετά την ολοκλήρωση του έργου. Όπως αναλύθηκε στην εκδήλωση, οι ταχύτητες των τρένων

μέσα στην πόλη θα είναι ιδιαίτερα μικρές (ίδιες με τις σημερινές του προαστιακού) και σιδηροτροχιές χωνευτές στο οδόστρωμα έτσι, ώστε να εξασφαλίζεται ένας ενιαίος διάδρομος, που να περιλαμβάνει την παραλιακή λεωφόρο Οθωνος Αμαλίας, το διάδρομο των γραμμών (12 μέτρα) και τη ζώνη του θαλασσιού μετώπου της πόλης. Μάλιστα προς ενίσχυση των λεγόμενων τους έδειξαν βίντεο με αντίστοιχα παραδείγματα ευρωπαϊκών πόλεων, όπου το τρένο διασχίζει τα κέντρα πόλεων χωρίς κάποια επιβάρυνση.

Στη συνέχεια παρουσιάζουμε μια σύνοψη της έκθεσης αυτής. Για αναλυτικά στοιχεία μπορείτε να επισκεφτείτε την ιστοσελίδα:

http://www.codepatras.ethz.ch/download/joint_seminar_week/CODEPATRAS_GR_WEB.pdf

Συνοπτική παρουσίαση των προτεινόμενων λύσεων

Το τρένο ως όχημα ανάπτυξης

Η Συντονιστική Επιτροπή έχει ήδη επισημάνει ότι μία αποτελεσματική και αξιόπιστη σιδηροδρομική σύνδεση με την Πάτρα, την τρίτη μεγαλύτερη πόλη της Ελλάδας, είναι κεντρικής σημασίας για την κοινωνική, οικονομική και περιβαλλοντική ανάπτυξη όχι μόνο της πόλης, αλλά και της ευρύτερης περιοχής και της χώρας. Η σιδηροδρομική σύνδεση μπορεί να συμβάλει στην επιθυμητή αποκέντρωση.

Σε επίπεδο πόλης οι συνδυασμένες μεταφορές με τα άλλα μαζικά μέσα μεταφοράς, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην αποσυμφόρηση του κυκλοφοριακού προβλήματος σε κρίσιμα σημεία του

πρωτεύοντος εθνικού οδικού δικτύου, με αποτέλεσμα τη συνολική βελτίωση της κατάστασης της κυκλοφορίας και των μεταφορών.

Από την άλλη μεριά, ένα ευρύ δίκτυο πόλεων και αρχαιολογικών χώρων στην

Πελοπόννησο θα μπορούσε να καταστεί ευκολότερα προσβάσιμο με μία σιδηροδρομική σύνδεση που θα εξασφάλιζε νέες και περισσότερες ευκαιρίες και δυνατότητες μιας πολύπλευρης ανάπτυξης στην περιοχή.

Μεταφορές, σιδηροδρομική ανάπτυξη και κινητικότητα

Σε σχέση με το θέμα αυτό, η Συντονιστική Επιτροπή προτείνει μεταξύ άλλων:

- Ανάπτυξη του Αγίου Διονυσίου ως κύριου Σιδηροδρομικού Σταθμού της Πάτρας, με συνιστώμενη λύση τον διαχωρισμό των επιπέδων διέλευσης των συρμών (split level) και σταδιακή διαδικασία υλοποίησης: οι συρμοί που φθάνουν από τη βόρεια κατεύθυνση (Αθήνα) θα καταλαμβάνουν τέσσερις (4) γραμμές και ο υπεραστικός σταθμός μεγάλων αποστάσεων θα βρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδο. Οι συρμοί προς νότο θα συνεχίζουν σε χαμηλότερο επίπεδο, με δύο (2) γραμμές το πολύ.

- Οι σιδηροτροχιές θα είναι κανονικού εύρους (1,4 μέτρα) από Βορρά μέχρι τον Ψαθόπυργο και μεικτού εύρους (με πρόσθετη ράγα στο 1 μέτρο) από τον Ψαθόπυργο στο νέο λιμάνι. Αυτό θα επιτρέψει στους συρμούς του προαστιακού, που σήμερα κινούνται σε γραμμή μετρικού εύρους (1 μέτρο), μετά τον σταθμό του Αγ. Διονυσίου να «πατήσουν» πάνω στη νέα ηλεκτροδοτούμενη γραμμή που θα φτάνει στην Πάτρα. Σε ό,τι αφορά στους επιβάτες, αυτοί που έρχονται από Αθήνα και πηγαίνουν νότια του Αγ.Διονυσίου θα αλλάζουν τρένο (παίρνοντας τον προαστιακό) και αντίστροφα.

- Διασφάλιση ελεύθερου διαδρόμου 12 μ. κατά μήκος της γραμμής μέχρι τον σταθμό Αγ. Διονυσίου και νοτιότερα. Ο διάδρομος αυτός θα επιτρέπει μελλοντικά τη λειτουργία διπλής γραμμής μικτού εύρους.

- Σύνδεση του νέου λιμένα Πάτρας κατά προτίμηση με διατήρηση της υφιστάμενης χάραξης μέσω του ΣΣ του Αγ. Ανδρέα, η οποία θα εξυπηρετεί τον προαστιακό προς το νότο και τη μελλοντική υπεραστική κίνηση προς Πύργο. Σε αυτή την περίπτωση μπορεί να δημιουργηθεί σταθμός στο οικόπεδο της Πειραιϊκής Πατραϊκής (ιδιοκτησίας του ΟΛΠΑ). Εναλλακτικά η σύνδεση θα μπορούσε να γίνει παραλιακά, αλλά τότε ο διάδρομος θα πρέπει να είναι πάνω στο οδόστρωμα της Ακτής Δυμαίων, ώστε να μην πειραχτεί το Πάρκο.

Λειτουργία- αναβάθμιση του Προαστιακού

Σύμφωνα με τους μελετητές εξασφαλίζεται η συνεχής λειτουργία του Προαστιακού μεταξύ του Αγίου Βασιλείου και του Αγίου Ανδρέα κατά τη διάρκεια της κατασκευής των έργων αναβάθμισης της γραμμής. Ο Προαστιακός θα συνεχίσει να λειτουργεί σε πρώτη φάση με ντιζελοκίνηση και στο προσεχές μέλλον με ηλεκτροκίνηση. **Προτείνονται:**

- * Η επέκτασή του μέχρι την Κ. Αχαΐα, η δημιουργία νέων σταθμών στον πολεοδο-

μικό ιστό της πόλης και η πύκνωση των δρομολογίων ανά μισή ώρα, που είναι εφικτή, αν δημιουργηθεί ένα μικρό τμήμα διπλής γραμμής από το στάδιο της Παναχαϊκής μέχρι τα Μποζαΐτικα (προς αποφυγή διασταύρωσης των συρμών).

- * Η συνεργασία του Προαστιακού με το λεωφορειακό δίκτυο, με σκοπό την ανάπτυξη ενός ενοποιημένου συστήματος Αστικών Μεταφορών.

Σημαντική είναι η συμβατότητα του διαδρόμου με την πιθανή δημιουργία γραμμής τραμ που θα χρησιμοποιεί το σιδηροδρομικό διάδρομο και θα συνδέει Πανεπιστήμιο και Νοσοκομείο με το Νοσοκομείο του Αγ. Ανδρέα και το ΤΕΙ.

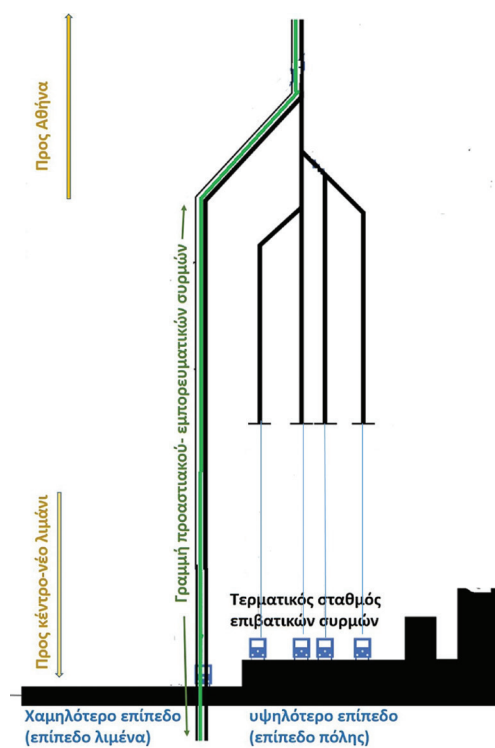
Εμπορευματικές σιδηροδρομικές μεταφορές

Μέσα από την πόλη προβλέπεται να διέρχεται περιορισμένος αριθμός εμπορευματικών αμαξοστοιχιών. Η ένταξη τους στη λειτουργία του σιδηροδρομικού διαδρόμου μπορεί να γίνει με αξιοποίηση της εμπειρίας πολλών ευρωπαϊκών πόλεων, στις οποίες οι εμπορευματικές μεταφορές αποτελούν σημαντικό μέρος της κίνησης του σιδηροδρομικού δικτύου που διασχίζει επιφανειακά τον αστικό ιστό. Οι εμπορευματικοί συρμοί θα μπορούν να αλλάζουν γραμμή στον Αγ. Διονύσιο προκειμένου να συνεχίσουν προς νότο πάνω στις ράγες του προαστιακού, μέχρι το νέο λιμάνι.

Προς μία νέα κουλτούρα αστικής κινητικότητας, σε συνδυασμό με μία νέα αστική ταυτότητα και ανάπτυξη της Πάτρας

Η Συντονιστική Επιτροπή θεωρεί ως βασικό στοιχείο τη δημιουργία μίας νέας κουλτούρας αστικής κινητικότητας. Η πολύ δαπανηρή - λόγω της ιδιαίτερης τοπογραφίας και των συνθηκών των υπόγειων υδάτων - επιλογή της κατασκευής αστικής σήραγγας δεν συμβάλλει στην ανάπτυξη μίας τέτοιας κουλτούρας. Λύσεις σιδηροδρομικής παράκαμψης (περιμετρική διέλευση) πέρα από το επίσης υψηλό κόστος, δεν εξυπηρετούν ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού και δεν προσφέρουν κάποιο κίνητρο για αστική ανάπτυξη.

Λύσεις για επιφανειακή διέλευση της σιδηροδρομικής γραμμής του σιδηρόδρομου είναι και εφικτές και βιώσιμες, αν μάλιστα ληφθούν υπόψη οι αναμενόμενες - μικρές - συχνότητες διέλευσης του τρένου και το σχετικά χαμηλό κόστος κατασκευής. Μακροπρόθεσμος στόχος πρέπει να είναι η καθιέρωση του σιδηρόδρομου ως μέρους της καθημερινότητας στην πόλη, με δεδομένο μάλιστα ότι ο Προαστιακός αποτελεί ήδη ένα δημοφιλές και ευρέως

Προτεινόμενη μακέτα του κεντρικού σταθμού Αγ. Διονυσίου

χρησιμοποιούμενο δημόσιο μεταφορικό μέσο. Ο σιδηροδρομικός διάδρομος σε επίπεδο πόλης, πέρα από την πολλαπλή λειτουργικότητά του, μπορεί να αποτελέσει το συνδετικό κρίκο ανάμεσα στην παραλιακή λεωφόρο και το θαλάσσιο μέτωπο, σε ένα ενιαίο σύνολο με ποικίλες χρήσεις και αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις.

Ως εκ τούτου, προτείνονται τα ακόλουθα:

- Να αντιμετωπιστεί και να αναπτυχθεί ο σιδηρόδρομος και οι δημόσιες συγκοινωνίες της πόλης ως ενοποιητικό στοιχείο αστικής συνοχής, αντί ως στοιχείο διαχωρισμού. Να αναπτυχθεί ένα σύστημα δημόσιων συγκοινωνιών υψηλής ποιότητας, διαμορφώνοντας τις στάσεις και τους σταθμούς του τρένου, του τραμ και των λεωφορείων ως τους νέους πόλους αστικής ανάπτυξης και σημεία αναφοράς στην πόλη.

- Να σχεδιαστεί ο νέος κεντρικός Σιδηροδρομικός Σταθμός Αγίου Διονυσίου ως ένας πολυτροπικός κόμβος συγκοινωνιών και ως ένα νέο τοπίο για την πόλη.

- Να συνδυαστούν ο ήδη προγραμματισμένος τερματικός σταθμός των υπεραστικών λεωφορείων με το νέο σιδηροδρομικό σταθμό και ένα πιθανό σταθμό κρουαζιερόπλοιων, η συλλειτουργία των οποίων θα δημιουργήσει εξαιρετικές ευκαιρίες αστικής και οικονομικής ανάπτυξης.

- Επιπλέον, να αξιοποιηθεί το μέγεθος του οικοπέδου του Σιδηροδρομικού Σταθμού για την ανάπτυξη νέων και ιδιαίτερου ενδιαφέροντος επεμβάσεων αστικού σχεδιασμού.

Οικομουσείο περιαστικής περιοχής Πατρών

Η ΟΙΚΙΠΑ ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΟΥΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ

Με τη συμμετοχή 23 φορέων, συλλόγων και τοπικών επιχειρήσεων (μεταξύ των οποίων και η ΟΙΚΙΠΑ) δημιουργήθηκε το «Οικομουσείο περιαστικής περιοχής Πατρών», ένα δίκτυο «διαδρομών», μέσα από το οποίο η τοπική κοινωνία θα αναδείξει μια **άλλη ταυτότητα** για την περιοχή και ο ενδιαφερόμενος επισκέπτης θα έχει τη δυνατότητα να γνωρίσει τη φύση, το τοπίο, την πολιτιστική ταυτότητα και κληρονομιά της περιοχής και τα τοπικά προϊόντα. Η δημιουργία του «Οικομουσείου περιαστικής περιοχής Πατρών» πραγματοποιήθηκε με το συντονισμό της ΑΔΕΠ Α.Ε. στο πλαίσιο του έργου Διασυνοριακής Συνεργασίας JOYWELCULT, ΕΛΛΑΔΑ - ΙΤΑΛΙΑ 2006-2013.

Η έννοια των Οικομουσείων έχει μεγάλη διάδοση τα τελευταία χρόνια και αποτελεί ένα καινοτόμο εργαλείο για τη βιώσιμη ανάπτυξη των περιοχών. Το Οικομουσείο δεν είναι ένα κτίριο, αλλά μια συνένωση φορέων και επιχειρήσεων που έχουν τη δυνατότητα να προβάλουν και να αναδείξουν την ταυτότητά τους προς όφελος της τοπικής κοινωνίας.

Η δημιουργία του «Οικομουσείου περιαστικής περιοχής Πατρών» έχει διπλή στόχευση:

Την αφύπνιση των τοπικών αισθημάτων των πολιτών και των φορέων σχετικά με στιδήποτε χαρακτηρίζει διαχρονικά την περιοχή μας.

Τη δημιουργία αναπτυξιακών προοπτικών μέσα από προβολή του φυσικού περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς και των τοπικών οικονομικών πόρων.

Το «Οικομουσείο περιαστικής περιοχής Πατρών» δομήθηκε σε τρεις θεματικούς άξονες και το αποτελούν 23 φορείς.

Φύση - Περιβάλλον και Τοπίο

1. Αναπτυξιακή Δημοτική Επιχείρηση ΑΔΕΠ Α.Ε. - Κέντρο Περιβαλλοντικής Πληροφόρησης Παναχαϊκού Όρους - Σπίτι του Νερού - Ενεργειακό Κέντρο Πληροφόρησης για τη Βιομάζα
2. Ποδηλατικός Όμιλος Πατρών
3. Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος - ΕΟΣ Πάτρας
4. Φιλοδασικός Προοδευτικός Σύλλογος Σαραβαλίου " Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ"
5. Οικολογική Κίνηση Πάτρας
6. Πανεπιστήμιο Πατρών - Ζωολογικό Μουσείο Τμήματος Βιολογίας
7. Τοπική Κοινότητα Άνω Καστριτσίου
8. Φωτογραφική Λέσχη ΗΔΥΦΩΣ

Ιστορία - Πολιτισμός και Παράδοση

1. Ιερά Μονή Ομπλού Πατρών
2. Μουσείο Τύπου Ένωσης Συντακτών Ημερησίων Εφημερίδων Πελοποννήσου-Ηπείρου-Νήσων
3. Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Δήμου Πατρέων
4. Γέφυρα Ρίου-Αντίρριου (Εκθεσιακό Κέντρο)
5. Ινστιτούτο Τοπικής Ιστορίας (Ι.Τ.Ι)
6. Πολιτιστική Δράση Βραχνεϊκών
7. Πολιτιστικός Σύλλογος Σουλίου Πατρών
8. Ιστορικό και Εθνολογικό Μουσείο Πάτρας

Τοπικά προϊόντα - Τοπική Οικονομία

1. Οινοποιείο Γιαννόπουλοι
2. Γλυκά κουταλιού Καραβούλια
3. ΟΙΝΙΚΗ - Γεώργιος Ι. Καρέλας Α.Β.Ε.Ε
4. Μελισσότοπος - Bee Place
5. Οινοποιία Παρπαρούση
6. Κούλος - Παραδοσιακά Ζαχαρώδη προϊόντα
7. Ποτοποιία «ΤΕΝΤΟΥΡΑ ΚΑΣΤΡΟ» Χάχαλης

Στο πλαίσιο των δράσεων προβολής του «Οικομουσείου περιαστικής περιοχής Πατρών» εγκαινιάστηκε και λειτουργεί ήδη ο χώρος πληροφόρησης και εκπαίδευσης με το όνομα «Οίκοθεν» (Γραφείο Πληροφόρησης Οικομουσείου περιαστικής περιοχής Πατρών - Patras Ecomuseum Info-Desk)

ΤΟ ΟΙΚΟΜΟΥΣΕΙΟ ΑΠΟΚΤΗΣΕ ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ

Και το όνομα αυτού «ΟΙΚΟΘΕΝ» είναι το Γραφείο Πληροφόρησης του Οικομουσείου της Περιαστικής Περιοχής της Πάτρας. Στις 20 Νοεμβρίου 2015, έγιναν τα εγκαίνια του χώρου «ΟΙΚΟΘΕΝ» που στεγάζεται στο νεόδμητο Δημοτικό Σχολείο της Ελεκίστρας Πατρών. Με τη συμμετοχή εκατοντάδων επισκεπτών, κυρίως κατοίκων των περιοχών των φορέων που συμμετέχουν στο Οικομουσείο, πραγματοποιήθηκε η έναρξη λειτουργίας του χώρου, του οποίου ο σκοπός είναι η διάδοση και διάχυση των δράσεων του Οικομουσείου. Ο χώρος του οποίου την διαχείριση έχει η ΑΔΕΠ Α.Ε. είναι διαθέσιμος, για να τον επισκεφθούν σχολεία και πολίτες, μετά από συνεννόηση καθημερινά, πρωινές ώρες.

Πληροφορίες στην ΑΔΕΠ Α.Ε.
(υπεύθυνος Κων/νος Κωνσταντακόπουλος
τηλ. 2610361747 και konstada@adep.gr)

30 Νοεμβρίου, παγκόσμια Διάσκεψη για το κλίμα

Όλα τα μάτια στραμμένα στο Παρίσι!

Στις 30 Νοεμβρίου 2015, άρχισε τις εργασίες της στο Παρίσι η πιο σημαντική και ελπιδοφόρα μέχρι σήμερα **Παγκόσμια Συνδιάσκεψη για την Κλιματική Αλλαγή**. Μια Συνδιάσκεψη, που, παρότι σκιάζεται από την πρόσφατη αιματηρή τρομοκρατική επίθεση εναντίον των ελευθεριών και του τρόπου ζωής των δυτικών δημοκρατιών, δεν μπορεί και δεν πρέπει να καταλήξει, όπως έγινε με αντίστοιχες προηγούμενες, κατώτερη των περιστάσεων.

Ένα μεγάλο διεθνές κίνημα από περιβαλλοντικές οργανώσεις, πολιτικές δυνάμεις - όχι μόνο πράσινες, επιστημονικές, ακτιβιστές, διαδικτυακές οργανώσεις διατυπώνουν προτάσεις, οργανώνουν εκδηλώσεις κάθε είδους, συλλέγουν υπογραφές με ένα στόχο: η Συνδιάσκεψη να καταλήξει όχι μόνο σε επαρκείς για τη συγκράτηση της αύξησης της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη **κάτω των 2 βαθμών**, ως το τέλος του αιώνα, αλλά και την κατάρτιση σαφούς χρονοδιαγράμματος, δεσμεύσεων και εφαρμοστικών μέτρων για όλα τα έθνη κατ' αναλογία της ευθύνης τους για την κλιματική αλλαγή.

Ο χρόνος κυλάει εις βάρος μας για τον πλανήτη, το κλίμα και τον πολιτισμό μας, αλλά οι κυβερνήσεις παγκοσμίως ως τώρα πράττουν δραματικά λιγότερα από όσα επιβάλλει το μέγεθος της απειλής!

Η κλιματική αλλαγή έχει ήδη ορατές επιβλαβείς επιπτώσεις σε ανθρώπινες κοινότητες (μεγαπυρκαγιές στις ΗΠΑ, απειλή βύθισης μικρών νησιών του Ειρηνικού, υποβάθμιση κοραλλιών στην Αυστραλία, παρατεταμένη ανομβρία στη Μέση Ανατολή που επιτείνει τους πολέμους κ.α.), ενώ το 2014 καταγράφηκε ως το θερμότερο έτος στην ιστορία. Μαζί μ' αυτό γίνονται 14 τα καλοκαίρια αυτού του αιώνα που συμπεριλαμβάνονται στα 15 θερμότερα στην ανθρώπινη ιστορία, εξαλείφοντας κάθε αμφιβολία για την ύπαρξη και το μέγεθος της κλιματικής αλλαγής ως απειλής.

Είναι σαφές ότι εμείς, ως μέρος της εύκρατης ζώνης και της μεσογειακής λεκάνης, έχουμε αυξημένο κίνητρο να είμαστε πρωτοπόροι στη διεκδίκηση μιας δεσμευτικής παγκόσμιας πολιτικής για την αναχαίτιση της κλιματικής αλλαγής, γιατί διατρέχουμε πολύ μεγαλύτερο κίνδυνο βαριών επιπτώσεων, όπως καύσωνες, πυρκαγιές, ερημοποίηση καλλιεργήσιμων εδαφών, ανομβρία από ό,τι π.χ. ο Καναδάς.

Οφείλουμε να επιβεβαιώσουμε τον Τζέρεμι Ρίφκιντ, που μας αποκάλεσε «Σαουδαραβία των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας», με αποφασιστική στροφή επενδύσεων στην εξοικονόμηση ενέργειας και φυσικών πόρων από τη μια και τις Ανανεώσιμες πηγές Ενέργειας από την άλλη. Εννοείται, με προσοχή στην εφαρμογή τους σε προστατευόμενες περιοχές και την προώθηση συμμετοχικών σχημάτων.

Η παρούσα και οι μελλοντικές ελληνικές κυβερνήσεις, αντί να επιμένουν στη χρήση του ιδιαίτερα επιβλαβεντικού λιγνίτη και να ονειρεύονται ακριβές και με κινδύνους για το περιβάλλον και τον τουρισμό θαλάσσιες εξορύξεις πετρελαίου, στο Κατάκολο, την Ήπειρο, το Κρητικό Πέλαγος, ορθό και σύμφωνο με τα στρατηγικά μας συμφέροντα θα ήταν να επενδύσουν αποφασιστικά σε εξοικονόμηση και Ανανεώσιμες.

Ας πάρουν παράδειγμα από τον αμερικανό πρόεδρο Ομπάμα, που, σε πείσμα των πιέσεων από το πετρελαικό λόμπυ, απέρριψε οριστικά το σχέδιο του πετρελαιαγωγού Keystone από Καναδά μέχρι Τέξας. Η ενεργειακή στροφή σε παγκόσμιο, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο δεν θα οδηγήσει μόνο σε αναχαίτιση της κλιματικής αλλαγής, συνεπάγεται επίσης μια νέα οικονομία, όπου οι ενεργειακές πηγές θα είναι αποκεντρωμένες, πολύ ευρύτερα διαθέσιμες. Μια οικονομία, που θα βασίζεται όχι στην ανάληψη πόρων αλλά στην καινοτομία, την «κυκλική» διαχείριση των πόρων, την διαφύλαξη του περιβάλλοντος.

Μια οικονομία, τελικά, πιο αποτελεσματική και δίκαιη για τις επόμενες γενιές.

Στις 29 Νοεμβρίου η ΟΙΚΙΠΑ συμμετείχε σε δημόσια εκδήλωση έκκλησης προς τους ηγέτες του κόσμου και προπαντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης να κάνουν πλήρη και πραγματική στροφή σε ένα βιώσιμο μέλλον, μια από τις χιλιάδες εκδηλώσεις που διοργανώνονται σε όλο τον κόσμο. Η δράση έγινε στην πλατεία Εθνικής Αντίστασης, στην Πάτρα το απόγευμα της 29ης Νοεμβρίου.

Γ. Κανέλλης

Επίσκεψη της ΟΙ.ΚΙ.ΠΑ. στο «Σπίτι του Νερού» και στο Κάστρο της Πάτρας

Την Κυριακή 8 του Νοέμβρη πραγματοποιήθηκε επίσκεψη με πρωτοβουλία της ΟΙ.ΚΙ.ΠΑ. από μέλη και φίλους της στο Σπίτι του Νερού, σε ένα μοναδικό για τα ελληνικά δεδομένα χώρο, το Κέντρο Πληροφόρησης για την εξοικονόμηση του νερού ή, όπως το ξέρουμε ήδη, «**Σπίτι του νερού**», το οποίο και λειτουργεί στο κτίριο της Δεξαμενής του Κάστρου (οδός Παπαδιαμαντοπούλου 19) και δημιουργήθηκε από την ΑΔΕΠ Α.Ε. Εκεί ξεναγηθήκαμε από τον προϊστάμενο του Τμήματος Περιβάλλοντος της Αναπτυξιακής Δημοτικής Επιχείρησης Πάτρας (ΑΔΕΠ) κ. **Κωνσταντίνο Κωνσταντακόπουλο**, τον οποίο και ευχαριστούμε για την ενδελεχή και ιδιαίτερη ενημέρωση.

Το «Σπίτι του Νερού» (WaterHouse), έχει ως στόχο την προώθηση της βιώσιμης διαχείρισης του νερού, μέσω δράσεων πληροφόρησης, ενημέρωσης, εκπαίδευσης, κατάρτισης, εκδηλώσεων και νέων συμβουλευτικών υπηρεσιών, που απευθύνονται στους πολίτες - καταναλωτές και στους επαγγελματίες που σχετίζονται με τη διαχείριση των υδάτων. Κύριες δραστηριότητες του Σπιτιού του νερού είναι η διακίνηση της γνώσης μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων, σεμιναρίων και δημόσιων εκδηλώσεων. Με τον τρόπο αυτό "χτίζει" την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, την προώθηση καινοτόμων γνώσεων και εμπειριών και τέλος θεμελιώνει ένα δίκτυο συνεργασιών για την παρακολούθηση των διεθνών διεργασιών στο νερό και την ανάπτυξη.

Κατόπιν ανηφορίσαμε προς το **Κάστρο της Πάτρας**, όπου με τη συνδρομή του μέλους της ΟΙΚΙΠΑ Γ. Καλλίνικου και με την ιδιαίτερη επιμέλεια των υπάλληλων του Κάστρου κ. Γιάννη και κ. Σμαράγδας περιηγηθήκαμε στο χώρο και απολαύσαμε τη μοναδική θέα όλης της περιοχής, στον πολύ αξιόλογο βόρειο προμαχώνα, που έχει γίνει επισκέψιμος σχετικά πρόσφατα.

Γ. Κ

Η χρυσή τομή και η Ακολουθία Fibonacci στην φύση, τον άνθρωπο και την τέχνη

Οι Αριθμοί Φιμπονάτσι (Fibonacci) είναι οι αριθμοί της παρακάτω ακέρατης ακολουθίας:

0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, 144, ... και συνεχίζει επ' άπειρον.

Οι πρώτοι δύο αριθμοί Fibonacci είναι το 0 και το 1, και κάθε επόμενος αριθμός είναι το άθροισμα των δύο προηγούμενων. Η Ακολουθία Fibonacci ονομάστηκε έτσι από τον Leonardo της Πίζας, γνωστό και ως Fibonacci. Ο λόγος δύο διαδοχικών αριθμών της ακολουθίας Fibonacci τείνει προς τον αριθμό Φ (1,618), την **χρυσή τομή** ή **χρυσή αναλογία**.

Οι Αριθμοί Fibonacci είναι το αριθμητικό σύστημα της φύσης. Τους συναντάς παντού, στη διάταξη των φύλλων ενός φυτού, στο μοτίβο των πετάλων ενός λουλουδιού, στο άνθος της αγκινάρας, σε ένα κουκουναρι ή στο φλοιό ενός ανανά. Η χρυσή τομή, ο χρυσός **αριθμός φ**, που συνδέει τα μαθηματικά με την αισθητική, ανιχνεύθηκε για πρώτη φορά από τους αρχαίους Έλληνες, οι οποίοι παρατήρησαν ότι όλα πάνω στην γη, από τα φυτά μέχρι το ίδιο το ανθρώπινο σώμα, αναπτύσσονται βάσει μιας αναλογίας.

ενός λουλουδιού, θα διαπιστώσει ότι ο αριθμός τους είναι συχνά 3, 5, 8, 13, 21, 34 ή ακόμα και 55. Σπάνια θα συναντήσουμε λουλουδί με δύο πέταλα.

Οι σπόροι του ηλιάνθου κατανέμονται κυκλικά. Η σπείρα είναι προς τα έξω, ενώ έχει διπλή κατεύθυνση, δηλαδή από το κέντρο του λουλουδιού και όπως κινούνται οι δείκτες του ρολογιού και αντίστροφα. Ο αριθμός των σπειρών στο κάθε φυτό δεν είναι ίδιος. Γιατί γενικά είναι είτε 21 και 34, είτε 34 και 55, είτε 55 και 89, ή 89 και 144. Ο αριθμός των σπειρών ενός ηλιάνθου και προς τις δύο κατευθύνσεις είναι δύο διαδοχικοί αριθμοί στην ακολουθία Fibonacci.

Κάτι ακόμα εκπληκτικό: Η ακολουθία εμφανίζεται στη διάταξη των φύλλων γύρω από τον μίσχο. Ο αριθμός των κλάδων ενός δέντρου, που αναπτύσσονται πάνω σε ένα αρχικό κλαδί ακολουθεί συχνά την ακολουθία Fibonacci. Ένας νεαρός βλαστός χρειάζεται δύο μήνες για να γίνει αρκετά μεγάλος, για να αναπτύξει πάνω του νέα διακλάδωση και ακολούθως αναπτύσσει μια νέα διακλάδωση κάθε ένα μήνα. Το ίδιο ισχύει βέβαια και για τα θυγατρικά κλαδιά που αναπτύσσονται. Στο τέλος του πρώτου μήνα έχουμε ένα κλάδο, ενώ στο τέλος του δεύτερου έχουμε δεύτερο. Στο τέλος του τρίτου μήνα

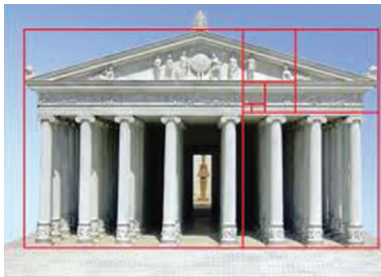
τα κλαδιά γίνονται τρία, αφού το αρχικό κλαδί διακλαδώνεται ξανά. Στο τέλος του τέταρτου μήνα οι κλάδοι γίνονται πέντε. Διακλαδώνονται ο πρώτος και ο δεύτερος κλάδος. Στο τέλος του πέμπτου μήνα οι διακλαδώσεις γίνονται οκτώ, εφόσον διακλαδώνονται οι πρώτος, δεύτερος και τρίτος κλάδος. Η διακλάδωση βέβαια μπορεί να συνεχιστεί μέχρι κάποιο όριο με ρυθμό ακολουθίας Fibonacci.

Ο ομφαλός διαιρεί το σώμα του Δαβίδ του Michelangelo σε λόγο χρυσής τομής, όπως συμβαίνει και με τον «Δορυφόρο» (τον φέροντα δόρυ) του Πολύκλειτου (5^{ος} αι. π.Χ.), άγαλμα, το οποίο ο ίδιος είχε ονομάσει «Κανόνα» (υπόδειγμα αναλογιών του ανθρώπινου σώματος).

Αν μετρήσεις την απόσταση από τον ώμο μέχρι τις άκρες των δακτύλων και τη διαιρέσεις με την απόσταση από τον αγκώνα μέχρι τις άκρες των δακτύλων, προκύπτει πάντα ο ίδιος αριθμός...

Αν μετρήσεις τις μέλισσες σε μια κυψέλη, οπουδήποτε στον κόσμο, θα παρατηρήσεις ότι η αναλογία των θηλυκών μελισσών προς τις αρσενικές καταλήγει πάντα σε έναν αριθμό... και ο αριθμός αυτός είναι ο 1,618 ή ο γνωστός αριθμός **φ**!

Οι αρχαίοι Έλληνες θεωρούσαν τον **Χρυσό αριθμό** ως τη θεϊκή αναλογία, που η εφαρμογή του σε καλλιτεχνικά δημιουργήματα και κατασκευές οδηγούσε σε «ωραία» και «άριστα» αποτελέσματα. Με βάση τον **χρυσό λόγο** δημιουργήθηκαν πολλά έργα της κλασικής και της αναγεννησιακής εποχής.

Η πρόσοψη του Παρθενώνα αποτελεί ένα παράδειγμα χρήσης της **χρυσής τομής** στην αρχιτεκτονική.

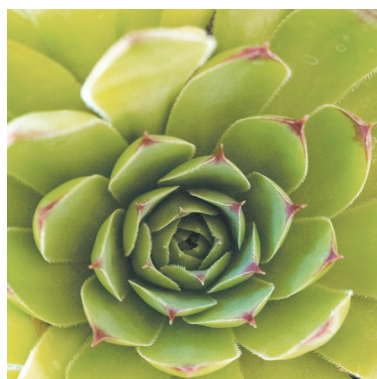
Ο Δαβίδ του Michelangelo

ο «Δορυφόρος» του Πολύκλειτου

Πηγές:

el.wikipedia.org/wiki/
 www.akida.info/
 aksioperi erga.blogspot.gr/
 revealedtheninthwave.blogspot.gr/

Αν μετρήσει κανείς τα πέταλα

Μύθοι των λουλουδιών.

■ Νίκη Τσάμη

Το έλατο - Χριστουγεννιάτικο δέντρο

Αυτή τη φορά θα αρχίσουμε κάπως διαφορετικά, με λίγη ετυμολογία δηλαδή. Θάλλω = ανθίζω, έχω πράσινα φύλλα. Αεί θάλλω = έχω πάντα πράσινα φύλλα, ανθίζω, βλαστάνω. Ονομάστηκαν δε αιεθαλή τα δέντρα εκείνα που ποτέ δεν χάνουν το φύλλωμά τους, εν αντιθέσει με εκείνα που το "ρίχνουν" το χειμώνα και λέγονται φυλλοβόλα. Κι αν, βέβαια, η κυριολεξία του ρήματος σημαίνει βλαστάνω, ανθίζω, καρποφορώ, η μεταφορά του σημαίνει ακμάζω! Αν, λοιπόν, θέλουμε να ευχηθούμε σε κάποιον το καλύτερο, τι περισσότερο από το «χρόνια πολλά και θαλερά»!

Ο άνθρωπος, όντας ανήμπορος και πολύ μικρός μπροστά στα "στοιχεία" της φύσης - καταγίδες, κεραυνούς κλπ. - αλλά και στα γεγονότα της ζωής - ατυχήματα, θάνατος - θέλει και προσπαθεί να τα αποφύγει ή να τα απομακρύνει με κάποιους τρόπους: μάγια, ξόρκια. Τα ευχάριστα, όμως, γέννηση, καλή σοδειά, που τα επιθυμεί, προσπαθεί - με τους ίδιους τρόπους, αλλά με διαφορετικά μέσα - να τα φέρει κοντά του! "Ένα «μέσον» καλοτυχίας ήταν και εξακολουθεί να είναι ο στολισμός του σπιτιού μας ή του ιερού, με αιεθαλές ή αιωνόβιο δέντρο (δρυς, έλατο) ή έστω κλαδιά του και κυρίως στην αλλαγή του χρόνου. Η παράδοση αυτή χάνεται στα βάθη των αιώνων της ανθρωπότητας!

Στην αρχαία Ελλάδα λατρευόταν με αυτόν τον τρόπο, αρχικά, η θεά Κυβέλη και αργότερα η θεά Δήμητρα. Οι Ρωμαίοι επίσης κατά τα Σατουρνάλια, εορτή προς τιμήν του θεού Κρόνου, στις 25 Δεκεμβρίου, στόλιζαν δέντρα ή κλαδιά με κεριά και φαγώσιμα στολίδια. Κατά τον 4^ο αι. μ.Χ. καθιερώθηκε ή μάλλον αντικαταστάθηκε η γιορτή του Κρόνου στις 25 Δεκεμβρίου από τη γιορτή της γέννησης του Χριστού και αυτό γιατί οι άνθρωποι δεν μπορούν να καταργήσουν κάτι που τους ευχαριστεί, αλλά μπορούν να το αντικαταστήσουν με κάτι άλλο. Τον 8^ο αι. μ.Χ. (750) ο Άγγλος άγιος Βονιφάτιος,

αντικατέστησε τα κλαδιά βαλανιδιάς, που θύμιζαν ειδωλολατρία με κλαδιά ελάτης. Στη Γερμανία, λέγεται, ότι πρώτος ο Μαρτίνος Λούθηρος άναψε κεριά στο δέντρο του κι αυτό, γιατί ένα βράδυ θαύμασε τα άστρα του ουρανού και θέλησε να κάνει μια μικρή αναπαράσταση με αναμμένα κεριά!

Στην Ελλάδα των νεότερων χρόνων, το στόλισμα του δέντρου το έφερε ο βασιλιάς Όθων. Το 1833 στο Ναύπλιο στολίστηκε το πρώτο δέντρο και οι άνθρωποι έκαναν ουρές για να το δουν! Στη Γαλλία το εισήγαγε η Κόμισσα της Ορλεάνης, πολύ αργότερα από ό,τι στην Ελλάδα. Μετά τον Β' παγκόσμιο πόλεμο άρχισε ο μαζικός στολισμός των χριστουγεννιάτικων δέντρων, θέλοντας οι άνθρωποι κατ' αυτόν τον τρόπο να «ξορκίσουν» το φάντασμα του πολέμου και από τα συντρίμμια τους - κυριολεκτικά και μεταφορικά - να «ξαναχτίσουν» τη ζωή τους! Τα δε φαγώσιμα και χρηστικά (ρούχα) στολίδια με την πάροδο του χρόνου και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου αντικαταστάθηκαν με καθαρά διακοσμητικά. Αυτή ήταν, λοιπόν, η ιστορία του χριστουγεννιάτικου δέντρου και θα λέγαμε ότι και εδώ πρόκειται για άλλο ένα ακόμα αντιδάνειο.

Για μικρούς...

Κάποτε, στα ριζά ενός βράχου κοντά σε μια πηγή, στη γη της Αρκαδίας, ζούσε μια νύμφη που την έλεγαν Πίτυ! Κάποια μέρα η Πίτυς έπαιρνε το λουτρό της στην πηγή και πάνω ψηλά στο βράχο καθόταν ο θεός Παν και ο θεός Βορέας, ο ένας έπαιζε το σουραύλι του (σύριγγα) και ο άλλος

φυσούσε απαλά και σκόρπιζε γύρω την μουσική. Και να 'σου και βλέπουν τη νύμφη και την θέλουν και οι δύο!

— Βορέα, δεν είσαι εντάξει, εγώ την είδα πρώτος, λέει ο Παν.

— Ναι, αλλά εγώ είμαι ο πιο δυνατός, λέει ο Βοριάς.

Και πες ο ένας και πες ο άλλος, δεν είχαν και πρόχειρους πεσσούς να την παίξουν όπως ...την μικρή Ραλλού, συμφώνησαν να θέσουν το δίλημμα στην ίδια την Πίτυ. Παρουσιάστηκαν, λοιπόν, μπροστά της και απαίτησαν να διαλέξει έναν! Και η νύμφη, χωρίς πολλή σκέψη, είπε:

— Άντε, καλέ, κρύε, εσύ ακόμα και τα αρνάκια παγώνεις κι ας έχουν και τόσο γουναρικό και 'μένα, που είμαι σχεδόν τσιτσίδι (αυτή ήταν τότε η μόδα για τις νύμφες), είπε στον πραγματικά κρύο Βοριά και πιάνοντας αγκαζέ τον Πάνα ανέβηκαν πάνω στο βράχο, εκείνος να παίξει και κείνη να χορέψει!

Ο Βορέας, όπως κάθε επίδοξος εραστής που «έφαγε χυλόπιτα», θύμωσε και, αφού έβρισε, ξεφύσηξε τόσο δυνατά, που άρπαξε την Πίτυ και την πέταξε κάτω από τον βράχο και εκείνη σκοτώθηκε! Ο Πάνας όμως την μεταμόρφωσε σε ένα ωραίο και λυγρό δέντρο, το σημερινό έλατο, που όταν φυσάει ακούγονται μέσα από τα φύλλα του οι σύριγγες!

... και για μεγάλους

Abies = έλατο, ανήκει στην κατηγορία των υπεραιώνόβιων (300 - 500 χρόνια), πανύψηλων, περήφανων δέντρων, που φύονται σε σχετικά μεγάλο υψόμετρο.

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΜΙΑ ΤΑΙΝΙΑ

ΤΕΤΑΡΤΗ 9 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΣΤΟ ΣΤΕΚΙ ΤΗΣ ΟΙΚΙΠΑ

Συνεχίζουμε και το Δεκέμβριο την προβολή ταινιών με περιβαλλοντικό περιεχόμενο και αυτό το μήνα θα ασχοληθούμε με τον εν πολλοίς παρεξηγημένο λύκο, προβάλλοντας την γαλλο-κινεζική ταινία «**Το τοτέμ του λύκου**» του Ζαν Ζακ Ανό.

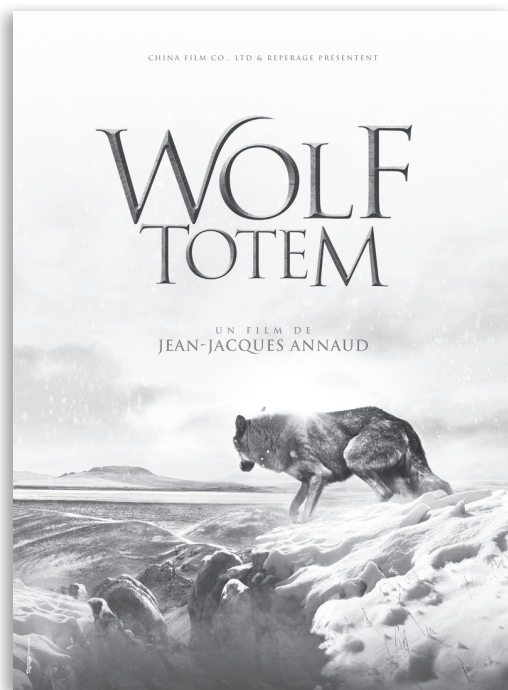
Η ταινία θα προβληθεί στο στέκι της ΟΙΚΙΠΑ (Σαχτούρη 64) την **Τετάρτη 9 Δεκεμβρίου, στις 8:00 μ.μ.** ακριβώς και η είσοδος της ιδιωτικής αυτής προβολής για τους φίλους της Κίνησης είναι ελεύθερη.

Στην ταινία παρακολουθούμε τον Chen Zhen, ένα νεαρό φοιτητή από το Πεκίνο, ο οποίος στέλνεται στην παραμεθόριο της Μογγολίας, με σκοπό να εκπαιδεύσει μια ομάδα βοσκών στα πλαίσια της Πολιτιστικής Επανάστασης το έτος 1967. Παγιδευμένος

ανάμεσα στην πρόοδο του πολιτισμού του νότου και τους αρπακτικούς λύκους του βορρά – τους παραδοσιακούς εχθρούς των νομάδων, ο Chen βλέπει πώς οι άνθρωποι, τα ζώα, οι κάτοικοι και οι εισβολείς, πασχίζουν να βρουν την αληθινή τους θέση στον κόσμο.

Η ταινία βασίζεται στο ομότιτλο μυθιστόρημα που κυκλοφόρησε το 2004, από τον ακτιβιστή Λου Γιαμίν, ο οποίος είχε συμμετάσχει και στα γεγονότα της πλατειάς Τιενανμέν και εστιάζει στη σχέση ανάμεσα στον άνθρωπο και τη φύση, στέλνοντας δυνατά περιβαλλοντικά μηνύματα.

Μετά το τέλος της ταινίας θα ακολουθήσει συζήτηση για τη σημασία των λύκων στα οικοσυστήματα και την τροφική αλυσίδα και θα αναφερθούμε

στο θετικό παράδειγμα του «τροφικού καταρράκτη» που συνέβη στο Εθνικό πάρκο του Γέλοστοουν, μετά την επανεγκατάσταση λύκων.

Βιολογικά απ' τον τόπο μας.

Ημερίδα διοργάνωσε η ΑΧΑΪΑ - ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε.

Μια αξιόλογη και ιδιαίτερα ενημερωτική ημερίδα για τη βιολογική γεωργία διοργάνωσε η ΑΧΑΪΑ- ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ Α.Ε. την Τρίτη 17 Νοεμβρίου. Με θέμα «**ΒΙΟλογικά από τον τόπο μας!**» η έμφαση ήταν στην προώθηση των προϊόντων της βιολογικής γεωργίας,

τη γνωριμία τους με το ευρύτερο κοινό, την ανάδειξη της ποικιλότητάς τους αλλά και της σύνδεσής τους με την παραδοσιακή (από την αρχαιότητα ήδη) κουζίνα του ελληνικού λαού.

Συμμετείχαν βιοκαλλιεργητές, πανεπιστημιακοί, εκπρόσωποι του χώρου της εστίασης, της επικοινωνίας, της γαστρονομίας. Η ημερίδα εντάσσεται στο πλαίσιο Διατοπικού Σχεδίου Leader με τίτλο «**Το βιολογικό τραπέζι της νοτιοδυτικής Ελλάδας**». Η ιδέα είναι η προώθηση της δικτύωσης αγροτικού και τουριστικού τομέα με έμφαση στα ασφαλή και ποιοτικά διατροφικά προϊόντα, ανάμεσα στα

οποία διακεκριμένη είναι η θέση των βιολογικών αγροτικών προϊόντων.

Ορθή η κατεύθυνση, ευχόμαστε να υπάρξει η ανάλογη επιμονή στην επίδωξη του στόχου.
Γ.Κ.

Εκδήλωση για το παλιό λιμάνι της Πάτρας

ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ Ν. ΑΧΑΪΑΣ

Μια ενδιαφέρουσα υπαίθρια εκδήλωση για την αξιοποίηση του παλιού λιμανιού της Πάτρας διοργανώθηκε την Παρασκευή 6 Νοεμβρίου στον πεζόδρομο της Ρ. Φεραίου από το **Σύλλογο Αρχιτεκτόνων Νομού Αχαΐας (ΣΑΝΑ)** και την εφημερίδα «Πελοπόννησο», στο πλαίσιο δράσεων και εκδηλώσεων για τη συμπλήρωση 130 χρόνων κυκλοφορίας της εφημερίδας.

Οι πολίτες είχαν την ευκαιρία να δουν προβολή πα-

ραδειγμάτων από πόλεις που έχουν ήδη αξιοποιήσει τον παραθαλάσσιο χώρο τους (Θεσσαλονίκη, Βαρκελώνη κ.α.) και να συμπληρώσουν ερωτηματολόγιο επιλέγοντας ήπιες χρήσεις του χώρου για μελλοντική αξιοποίησή του. Η προτεινόμενη περιοχή ανάπλασης είναι περίπου από τον Φάρο (οδός Τριών Ναυάρχων) μέχρι το Θεατράκι (Πέντε Πηγαδίων).

Οι διοργανωτές προτίθενται να προκηρύξουν πα-

νελλήνιο αρχιτεκτονικό διαγωνισμό ιδεών για την «ανάπλαση του παλιού λιμανιού της Πάτρας», με την βράβευση των καλύτερων. Η ιδέα πίσω από τη συγκεκριμένη δράση είναι, κατά τον πρόεδρο του ΣΑΝΑ, Α. **Λάζαρη**, να δοθεί ένα «όπλο» στα χέρια της πόλης, στη δίκαιη διεκδίκηση του παραλιακού της μετώπου, ώστε να μπο-

ρεί να δείξει στους έχοντες σήμερα την εκμετάλλευση και τη χρήση το παλιού λιμανιού, ότι οι καιροί αλλάζουν, οι ανάγκες των πολιτών είναι πλέον διαφορετικές και ότι ένας αχανής και άνευρος πλέον χώρος μπορεί να μετατραπεί σε πολυχώρο πολιτών με «συναισθήματα» κι ας είναι από σκληρά υλικά κατασκευασμένος.

Συνεννόηση όχι αντιπαραθέσεις χρειάζονται τα αδέσποτα

Η επιβολή εξοντωτικού προστίμου από την Διεύθυνση Κτηνιατρικής Αχαΐας, που οδήγησε στο κλείσιμο το Σταθμό για τα αδέσποτα ζώα συντροφιάς, που λειτουργούσε στο χώρο του Πανεπιστημίου Πατρών, υπήρξε δυσάρεστη έκπληξη για όσους συμπολίτες κατανοούν ότι η εναλλακτική λύση στην, έστω δύσκολη και με ελαττώματα, λειτουργία του δεν είναι η μη διαχείριση του προβλήματος. Και η έκπληξη έγινε ακόμη μεγαλύτερη, όταν σε τηλεοπτική εκπομπή του Lepanto tv, παρενέβη μέλος άλλου φιλοζωικού συλλόγου της Πάτρας και με όσα είπε έγινε κατανοητό ότι οι καταγγελίες εις βάρος του σταθμού αδέσποτων από τον χώρο αυτόν προέρχονταν.

Η Οικολογική Κίνηση Πάτρας, παρενέβη με ανακοίνωση στο θέμα (το κείμενο ακολουθεί), και ζήτησε και με επιστολή της από τον Δήμαρχο Πατρέων, συνεννόηση με όλους τους φιλοζωικούς φορείς, ώστε το κλείσιμο του σταθμού αδέσποτων στον πανεπιστημιακό χώρο να μην οδηγήσει σε χειρότερες καταστάσεις είτε πολλαπλασιασμού των χωρίς φροντίδα αδέσποτων είτε δηλητηρίασής τους.

Το θέμα παραμένει, ως θέμα δημόσιας υγείας και ανθρωπιάς. Έγιναν γνωστές πληροφορίες για προσπάθεια ανεύρεσης χρηματοδότησης για δημιουργία

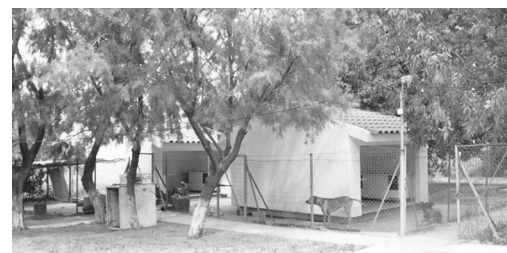
ενός διαδημοτικού κέντρου φροντίδας για τα αδέσποτα ζώα της Αχαΐας. Ας ελπίσουμε να μην μείνουμε στις προθέσεις.

Παραθέτουμε παρακάτω το κείμενο της ανακοίνωσης της ΟΙΚΙΠΑ:

Οι φιλόζωοι της Πάτρας, αλλά και κάθε πολίτης που συμμερίζεται τη θέση ότι η καλή μεταχείριση των αδέσποτων ζώων είναι δείκτης πολιτισμού, παρακολουθούν με κατάπληξη το θέατρο του παραλόγου που εκτυλίσσεται γύρω από το μέλλον του σταθμού για την φροντίδα των ζώων αυτών που λειτουργεί στο χώρο του Πανεπιστημίου Πατρών.

Ο σταθμός αυτός λοιπόν, και οι εθελοντές, που επί 20ετία τον λειτουργούν, αντί να δεχτούν συγχαρητήρια και οικονομική στήριξη για το πολύτιμο έργο που προσφέρουν, δέχτηκαν από την Κτηνιατρική Υπηρεσία εξοντωτικό πρόστιμο 3.500 ευρώ, γιατί οι εγκαταστάσεις του δεν είναι τέλειες και μπορεί τα ζώα, αν κάνει κρύο, να κρυώνουν και άλλες ελλείψεις τυπικά ίσως βάσιμες και άλλο τόσο εξωπραγματικές!

Η Οικολογική Κίνηση Πάτρας καλεί τον Δήμο Πατρέων, την Πρυτανεία, την Διεύθυνση Κτηνιατρικής, να συνεννοη-

θούν κατεπειγόντως, ώστε το πρόστιμο να ανακληθεί και η δημόσια υπηρεσία υπέρ των αδέσποτων αλλά και της ανθρωπιάς μας, που προσφέρει ο Σύλλογος των εθελοντών που στηρίζει το σταθμό να συνεχίζει να παρέχεται από εθελοντές και οι όποιες ελλείψεις αλλά και τα (λίγα εξάλλου) λειτουργικά έξοδά του, κυρίως για την διατροφή των ζώων, να καλυφθούν εκ μέρους του Δήμου.

Η εμπειρία, όχι μόνο από την πόλη μας αλλά και από άλλες περιοχές, δείχνει ότι η παροχή αυτών των υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο από εθελοντές είναι η μόνη αποτελεσματική λύση.

Ας μην κάνουμε τα πράγματα χειρότερα, μια λογική λύση για το θέμα δεν μπορεί να περιμένει!

Γ. Κανέλλης

Έφυγε η Ρόζα Μηνακούλη, οικολόγος και Άνθρωπος

Όσο παραμένει η αντίφαση οι μεν οικολογικές ιδέες - τόσο στο επίπεδο της κοινωνικής όσο και σε αυτό της πολιτικής δράσης - να ακτινοβολούν, οι δε δρώντες οικολογικά να παραμένουν λίγο πολύ οι ίδιοι, η φουρνιά της δεκαετίας του '90 και πριν, τόσο οι δυσάρεστες στιγμές που αποχαιρετούμε πολύτιμους φίλους και συνοδοιπόρους θα γίνονται περισσότερες. Μια τέτοια στιγμή ήρθε στις 19 του Νοέμβρη, όταν έγινε γνωστό το θλιβερό νέο του θανάτου της **Ρόζας Μηνακούλη**, σε ηλικία περί τα 70 έτη.

Η **Ρόζα Μηνακούλη** στέλεχος της οικολογικής - φιλοζωικής οργάνωσης ΠΟ.ΦΥ.ΖΩ. (Πολίτες για τα δικαιώματα της φύσης και της ζωής), με έδρα την Αθήνα, ήταν ένα από τα πρόσωπα εκείνα που οικοδόμησαν τον κοινωνικό και πολιτικό χώρο της οικολογίας στην Ελλάδα, ως χώρο διακριτό, σημαντικό και πρωτοπόρο σε ιδέες, πρακτικές προτάσεις και προπαντός ήθος

Στην φωτογραφία Ρόζα Μηνακούλη και Γιώργος Κανέλλης στα Χανιά το 2010, στο συνέδριο του ΠΑΝΔΟΙΚΟ.

απέναντι στον άνθρωπο και τα άλλα ζωντανά πλάσματα.

Αν και απόλυτη στις θέσεις της (τασσόταν πάντα υπέρ της πλήρους

χορτοφαγίας και της απαγόρευσης του κυνηγιού) υπήρξε υπόδειγμα μειλίχου χαρακτήρα, συμβιβαστικότητας και προπαντός πηγαίας και πάντα σε περίσσειμα καλοσύνης. Καλοσύνης προς όποιον τη χρειαζόταν από τους μετανάστες της δύσκολης γειτονιάς που έμενε, του Αγίου Παντελεήμονα στην Αθήνα, ως τον απροσδιόριστο (συνήθως αυξανόμενο) αριθμό από εγκαταλελειμμένα ζώα συντροφιάς που περιμάζευε και ακούραστα φρόντιζε.

Εκτός από την ΠΟ.ΦΥ.ΖΩ. συνεισέφερε επί δεκαετίες, αθόρυβα και ανιδιοτελώς πάντα στο Πανελλήνιο Δίκτυο Οικολογικών Οργανώσεων και στο κόμμα των Οικολόγων Πράσινων.

Είχα την τύχη να με τιμά με την φιλία και την εκτίμησή της. Ας μου επιτραπεί να την αποχαιρετήσω με συγκίνηση όχι μόνο ως συναγωνίστρια αλλά και ως προσωπική φίλη.

Αιωνία της η μνήμη.

Γ. Κανέλλης

Τα Ψηλαλώνια και το δολοφονικό σκαθάρι

■ Γ. Κανέλλης

Και ο τελευταίος από τους φοίνικες, που ήσαν, όσο θυμόμαστε την πλατεία, σήμα κατατεθέν των Ψηλαλώνων, υπέκυψε στον φοβερό εχθρό, που ακούει στο όνομα **Ρυγχοφόρος των φοινικοειδών (Rhynchoforus ferrugineus)**, ένα μικρό έντομο, ικανό όμως μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα να απονεκρώσει δένδρα φοινίκων όσο ώριμα και αν είναι.

Προσβάλλει όλα τα είδη των φοινικοειδών, ενώ ο Κανάριος φοίνικας (Phoenix canariensis) που είναι και ο πιο διαδεδομένος στη χώρα είναι και ο πλέον ευαίσθητος. Έτσι, σε περίπτωση έλλειψης ικανού αριθμού ευπρόσβλητων φοινικοειδών, εκτιμούν οι γεωπόνοι, κανένα είδος δεν μπορεί να γλυτώσει. Τέτοια είδη είναι η Ουασικτόνια (Washingtonia spp), ο

φοίνικας του Θεοφράστου (Phoenix theophrasti) ο οποίος είναι ο γηγενής ελληνικός φοίνικας, ο κοκοφοίνικας (Cocos nucifera), ο χαμαίρωπας (Chamaerops humilis), ο τραχύκαρπος (Trachycarpus fortunei), ο δακτυλίφερα (Phoenix dactylifera), ενώ μπορεί να προσβάλει και τα αθάνατα (Agave americana) αλλά και τα τσίκας. Η προτίμηση του εντόμου στον κανάριο φοίνικα εξηγεί και την μη προσβολή των άλλων ειδών που χρησιμοποιούνται ως καλλωπιστικά δέντρα στην Πάτρα και αλλού (για την ώρα).

Το φυτοπαθογόνο αυτό ήρθε στη χώρα με φοίνικες που μεταφέρθηκαν από την Αίγυπτο, το πιθανότερο το

Αυτή η εικόνα αποτελεί παρελθόν για τα Ψηλαλώνια!...

2003 και 2004, κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας για τους ολυμπιακούς αγώνες, και ανήκαν στα είδη του Κανάριου φοίνικα και της Ουασικτόνια.

Μας έδωσε έτσι ένα ακόμη οδυνηρό μάθημα οικολογίας: η μεταφορά ζωντανών ειδών, σε διαφορετικά κλίματα και γεωγραφικά πλάτη, δεν μπορεί να υπακούει στον κανόνα του μικρότερου κόστους. Ξενικά είδη, προσαρμοσμένα σε πιο ανταγωνιστικά περιβάλλοντα, μπορεί να εκτοπίσουν τα συγγενή ντόπια ή φυτοπαθολογικοί παράγοντες, όπως το

εν λόγω έντομο, μπορεί να προκαλέσουν ζημιές στις καλλιέργειες και την εν γένει χλωρίδα αντιστρόφως ανάλογες με το μέγεθός τους.

Για να επανέλθουμε στα Ψηλαλώνια, θεωρούμε αυτονόητο ότι τα κατεστραμμένα από την ασθένεια δέντρα θα αντικατασταθούν. Η επιλογή μπορεί να είναι ανθεκτικότερα είδη φοίνικα ή ίσως άλλα κατάλληλα είδη δέντρων με την ανάλογη εικόνα, π.χ. καζουαρίνες. Αλλά ας το αφήσουμε στην Υπηρεσία Πρασίνου, περιοριζόμενοι να ευχηθούμε μια καλή επιλογή.

Ανάγκη πρόληψης και έγκαιρων ελέγχων

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΙΠΑ ΓΙΑ ΤΑ ΠΥΡΗΝΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΑ

Με την έναρξη της ελαιοκομικής περιόδου ξεκίνησε και η λειτουργία των πυρηνελαιουργείων. Ήδη αναφέρθηκαν οι πρώτες διαμαρτυρίες για οσμές, αλλά το πρόβλημα δεν έχει λάβει ακόμη διαστάσεις. Είναι αξιοσημείωτο όμως ότι οι κάτοικοι που έχουν υποστεί τα προηγούμενα χρόνια το πρόβλημα είναι ευαίσθητοι και έτοιμοι για άμεση αντίδραση. Είναι φανερό ότι, για να μην έχουμε ανάλογες με των προηγούμενων ετών καταστάσεις, χρειάζεται πρόληψη και τακτικός έλεγχος.

Η ΟΙΚΙΠΑ, από τις 11 Νοεμβρίου, εξέδωσε το παρακάτω δελτίο τύπου:

Όσο πλησιάζει η ελαιοκομική περίοδος, στο μυαλό όλων έρχονται οι δυσάρεστες εμπειρίες από προηγούμενα χρόνια, όταν προβλήματα στη λειτουργία των πυρηνελαιουργείων οδηγούσαν στην εξάπλωση μιας βαριάς όξινης μυρωδιάς στο μεγαλύτερο μέρος της Δυτικής Αχαΐας αλλά και στην Πάτρα, ακόμη και στις βόρειες γειτονιές της.

Η κατάσταση την προηγούμενη άνοιξη έφτασε στο απροχώρη-

το. Περιβαλλοντικές οργανώσεις είχαν προχωρήσει σε κινητοποίηση έξω από τις μονάδες αυτές στην ΒΙ.ΠΕ. και η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας είχε λάβει κατασταλτικά μέτρα.

Η Οικολογική Κίνηση Πάτρας υπογραμμίζει την ανάγκη να μη φτάσουμε και πάλι σε αφόρητα επίπεδα οσμών για να ληφθούν μέτρα. Έγκαιροι έλεγχοι της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων, κυρίως της ύπαρξης και χρήσης φίλτρων αλλά και στεγασμένων χώρων για την πρώτη ύλη, καθώς και τακτική και αυστηρή επίβλεψη της εφαρμογής των όρων αυτών είναι αναγκαία. Πίεση επίσης απαιτείται στα ελαιοτριβεία για τακτική παράδοση του ελαιοπυρήνα, ώστε να μην ευνοείται η σήψη του.

Οι πολίτες της Αχαΐας δεν πρόκειται να ανεχθούν ημίμετρα εις βάρος της ποιότητας ζωής τους.